

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—LEGISLAȚIUNE—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE—SOCIOLOGIE

Director: DEM. I DOBRESCU
Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE :

TR. ALEXANDRESCU Avocat. Fost Magistrat Pro-de- canul Baroului de Ilfov	ALEX. CERBAN Profesor la Facultatea de Drept, București	IOSEF G. COHEN Avocat	GR. CONDURATU Fost Consilier la C. de Apel București, Avocat	N. JAC CONSTANTINESCU Consilier la Curtea de Apel din București
RÈNÈ DÈMOQUE Profesor la Facultatea de Drept din Paris	V. DONGOROZ Dr. în Drept din Buc. Avocat	CONSTANT IONESCU Avocat, al Statului. Doctor și Laureat în Drept Paris	ALFRED JUVARA Profesor Universitar Avocat	Dr. ST. LADAY Fost Magistrat jurisconsult în Cluj
C. SIPSOM Profesor la Facultatea de Drept, București	C. STOEANOVICI Dr. în Drept din Paris Avocat	GR. TRANCU-IAȘI Fost Ministru al Muncii Avocat	P. VASILESCU Profesor Universitar Avocat	AL. VELESCU Dr. în Drept din Buc. Avocat
				I. GR. PERIETEANU Avocat
				ALBERT WAHL Profesor la Facultatea de Drept din Paris

Secretar de redacție: E. C. DECUSARĂ, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticel Judiciare.

Membrii corespondenți pentru Paris: EDOUARD LEVY și SILVIU KRAINIC, D-ri în Drept, Avocați, Paris.

Membrii corespondenți pentru Polonia: EMIL ST. RAPPAPORT, Consilier la Curtea de Casație din Varșovia.

ABONAMENTUL

Un an p. B-cl. Case com., Autorit. 1400 lei
„ Avocați . . . . . 1000 „
„ Magistrați . . . . . 800 „
6 luni pretul de sus pe jumătate

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

În lunile Iulie și August

Apare odată la două săptămâni

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația

București, Strada Artei Nr. 5

Lângă Palatul Justiției

TELEFON 12/29

S U M A R

- Critica anteproiectului Codului de Comerț al Uniunii Camerilor de Comerț, de avocatul E. Cristoforeanu ;
- Teze de Doctorat..., de G. P. Docan ;
- Votul plural în Societățile pe acțiuni, de St. Georgescu-Olenin (Recenzie) de Dr. E. C. Decusară.

JURISPRUDENȚA :

- Curtea de Casație s. II: Casa Centrală a împroprietărilor cu Obștea Moșnenilor Putrezeni și Colonel D. C. Suțu. (Despre încuviințări premergătoare interlocutoriei. Definiția intervenției agresive. Regulele după care se cârmuesc intervențiile în procesele privitoare la terenurile expropriate. Art. 160, 247, 248 Pr. civ. 73 legea agrară) ;
- Curtea de Apel Constanța : Aretușa E. Economu cu i. Pavlovici, (Copii din părinți necunoscuți, adoptați. Moartea adoptatorului. Consiliu de familie. Tutore dativ. Ilegalitate. Administrator provizoriu. Art. 326 și urm. 388 C. civil și 642 Pr. civilă).

A apărut : **RĂSPUNDEREA CIVILĂ și ideea bunelor moravuri în dreptul modern**, de d-l. **Oreste P. Têrnăveanu**, Doctor în drept, Magistrat. Prețul Lei 100

A apărut :

OBSERVAȚIUNI ASUPRA PROIECTULUI DE COD PENAL ROMÂN studiu critic de **Vintilă Dongoroz** Doctor în Drept, Avocat. Lei 80.

A apărut : **DESPRE TESTAMENTE**, ed. II, revăzută, mărită și completată cu Doctrina și Jurisprudența la zi, de **N. Jac Constantinescu**, consilier la Curtea de Apel București. Prețul 300 lei.

Critica ante-proiectului codului de comerț

al

Uniunii camerelor de comerț

Înainte de orice considerațiune asupra inovațiilor cuprinse în acest ante-proiect, credem de datoria noastră să aducem elogii conducătorilor Uniunii cari, înțelegând că o reformă legislativă de importanța reformei codului comercial nu trebuie să fie opera unui număr restrâns de juriști oricât de proeminentă ar fi personalitatea lor în lumea juridică, ei rezultanta colaborării tuturor acelor cari prin activitatea lor desfășurată în domeniul în care se face reforma sunt în drept a-și spune cuvântul sau arăta părerile, s'au străduit să elaboreze un ante-proiect al codului de comerț, ținând seama de experiența și practica dezvoltată la adăpostul codului de comerț în vigoare și de tendințele noi ce se desprind din activitatea și relațiile comerciale în genere.

De altfel Uniunea camerelor de comerț fiind prin însăși menirea ei în continuu și direct contact cu viața comercială de pe cuprinsul întregii țări, era cel mai indicat și competente organ de a colabora la reformarea codului comercial, arătându-și și punctul său de vedere cu privire la soluționarea diferitelor probleme sau chestiuni de natură tehnico-juridică puse cu ocazia reformei.

De aceea, fără a discuta deocamdată valoarea calitativă a acestui ante-proiect, recunoaștem Uniunii meritul de a ne fi procurat această laborioasă în- care care denotă în primul rând interesul mare de

pus pentru înfăptuirea unei reforme cât mai desăvârșite.

Din informațiunile pe care le avem, comisiunea care a lucrat sub auspiciile consiliului legislativ la reforma codului de comerț, continuând opera începută de subcomisiunea înființată în 1923 pe lângă Ministerul de Justiție, de regretatul G. Mârzescu, a elaborat în întregime ante-proiectul codului comercial; în interesul unei reforme cât mai perfecte socotim absolut necesar ca Ministerul de Justiție să aducă imediat în discuțiune publică, acest ante-proiect pentruca discuțiunile critice ce se vor face un jurul lui să fie cât mai ample în interesul durabilității și seriozității reformei; analizarea la lumina criticii a tuturor dispozițiilor din ante-proiect nu e operă de o zi sau două ci poate de câteva luni, de aceea, pentruca cercurile și factorii competenți: magistratura, universitățile și barourile din țară să-și spună cuvântul asupra reformei în deplină cunoștință de cauză, cei în drept au obligațiunea ca, animați mai mult de dorința de a da țării un cod comercial cât mai corespunzător timpului de cât de nevoia înfăptuirii urgente a reformei, să lase acest ante-proiect în discuțiune publică un timp suficient ca roadele acestei discuțiuni să fie cât mai complete.

Cu aceste cuvinte introductive să trecem la examinarea ante-proiectului Uniunii.

Atragem atenția că în cele ce urmează nu intenționăm a face o critică aprofundată a modificărilor aduse felului în care sunt reglementate diversele instituțiuni comerciale în sistemul actual, ci ne vom mulțumi a releva modificările mai importante propuse, făcând cuvenitele observațiuni sau obiecțiuni.

Mai întâi trebuie să facem următoarele observațiuni de ordin general:

a) Lucrarea în genere este tratată prea detaliat; sunt unele materii atât de amănunțit dezvoltate încât avem impresia că ne găsim în fața unei legi cu caracter special, menită să disciplineze un anumit fapt sau raport juridic; codul comercial care prin însăși definițiunea lui este o lege normativă, fundamentală, este menit să reglementeze instituțiunile comerciale pe bază de principii iar nu să se piardă în detalii; detaliile, atunci când sunt necesare, vor forma obiectul legilor speciale.

b) Unele materii sunt elaborate într'un spirit prea polițist, prevăzându-se un sistem bogat în amenzi exagerate cu un caracter pur obiectiv; cea mai mare parte din aceste amenzi nu au nici o justificare serioasă decât aceea de a creia pentru camerele de comerț, bogate și inepuizabile resurse de venituri deoarece se prevede printr'un text special că ele se vor încasa de camerele de comerț și industrie.

c) Lipsă de coordonare între diferitele instituțiuni comerciale cu principiile fundamentale care

le reglementează și introducerea în unele materii a unor dispozițiuni străine de ele.

d) Lipsă de metodă în aranjamentul dispozițiilor și exprimarea lor într'un stil confuz sau neprecis.

e) Din cuprinsul întregii lucrări se desprinde clar tendința de a extinde aplicațiunea codului comercial și în domenii care azi sunt reglementate de codul civil.

Însă toate aceste lipsuri și obiecțiuni nu micșorează valoarea intrinsecă a lucrării, întrucât defectele menționate sunt ușor remediabile printr'o reexaminare serioasă a întregii opere.

Cu această ocazie este de remarcat importantul fapt că Uniunea prin consilierul său juridic și comisiunea de revizuire, a adoptat întocmai toate modificările pe care, subcomisiunea de reformă a codului comercial care a funcționat la Ministerul de Justiție, le introdusese în materia cambiei, cecului, societăților și registrului de comerț, ceea ce învederează încă odată netemeinicia criticelor ce s'au adus acestei comisii ca și celorlalte și aceasta cu atât mai mult cu cât suntem informați că și în ante-proiectul consiliului legislativ figurează principiile adoptate de subcomisiunea amintită în materiile indicate mai sus.

Despre fapte de comerț. — În art. 2 se introduce în categoria faptelor de comerț o sumă de alte fapte, asupra cărora trebuie să insistăm.

Astfel printre alte fapte noi de comerț, figurează și vânzarea de terenuri în parcele cumpărate cu intenția de speculă ca și vânzarea de imobile înainte de expirarea a 5 ani de când au fost cumpărate sau construite cu intenția de speculație, proba unor asemenea fapte rămânând supusă dispozițiilor din cod. civil (art. 2 al. 4, 5).

În codul nostru comercial nu se enumeră printre acte de comerț și specularea imobilelor deși în codul italian se prevede; de cât, în locul definițiunii prea analitice a ante-proiectului și totuși prea restrictivă, ar fi mai preferabilă formula generală adoptată de noul proiect italian: operațiunile asupra imobilelor în scop de speculă, întrucât e mai cu prinzătoare, în cadrul ei intrând nu numai vânzările și cumpărările de imobile ci și oricare alte moduri de a specula, cum ar fi de ex.: închirierea. această formulă generică mai are avantajul că lasă la aprecierea suverană a judecătorului să facă aplicațiunea ei și la oricare alte cazuri de speculă.

Nu înțelegem însă care este sensul limitării termenului la 5 ani, înăuntrul căruia vânzările sunt considerate acte comerciale și de ce nu sunt tot comerciale dacă au loc după expirarea celor 5 ani? Oare trecerea acestui termen naște prezumția inexistenței intenției de speculă? Dar dacă există o probă peremptorie a acestei intenții, pentruce vânzarea făcută după acest termen să nu mai fie co-

mercială ? De aceea această limitare a termenului este inadmisibilă.

La punctul 6 figurează ca acte de comerț cum părăirile, vânzările, amanetările de obligațiuni ale statului, județului, comunei sau alte titluri de credit circulând în comerț ; această dispozițiune este o reproducere a al. 2 din art. 3 codul com. în vigoare, omițându-se însă ultima parte și anume : condițiunea ca aceste titluri să fi fost cumpărate în scop de revânzare sau închiriere. Prin această omisiune se tinde la crearea unei surse nesecate de acte obiective de comerț, fără a fi necesar.

Cine face o operațiune de vânzare, cumpărare sau gajare a unui titlu de credit, în mod cu totul izolat sau accidental, săvârșește un act de comerț, în concepțiunea autorului anteproiectului ; o atare teză este atât de absurdă și lipsită de orice utilitate, încât mai repede credem că omisiunea de care am vorbit se datorește unei erori de redactare a textului.

Despre comercianți 1). — Art. 7 al. 2 consideră comercianți pe soții nemărginit răspunzători. Această idee, deși îmbrățișeată în Italia de o parte din doctrină, a fost respinsă de ambele comisii pentru reforma codului comercial, înscriindu-se din contra o dispozițiune categorică în sensul că soții nelimitat responsabili nu sunt comercianți ; în felul acesta controversa doctrinară asupra chestiunii dacă acești soți sunt sau nu comercianți, a fost definitiv tranșată în sens negativ ; anteproiectul ce examinăm o transează în sens afirmativ.

În ce ne privește credem că acest mod de a soluționa chestiunea de mai sus nu prezintă nici o utilitate pentru creditul comercial al societăților în nume colectiv, în comandită simplă și ne regulate și nici nu oferă o garanție mai mare creditorilor sociali.

Intr'adevăr din moment ce asociatul garantează cu toată averea sa datoriile sociale, creditul rămâne același de oarece obligațiunile sociale rămân garantate de aceleași patrimonii indiferent dacă soții sunt sau nu considerați drept comercianți ; sancțiunea din art. 867 al. 1 c. com. constituie o garanție suficientă pentru creditorii că societatea va fi serios administrată și în plus această sancțiune cu eventuale consecințe penale, exercită o puternică presiune morală asupra soților determinându-i la o activitate onestă în interesul societății.

Dar în afară de aceste considerațiuni, care este oare sensul și consecințele acestei dispozițiuni noi, din moment ce nici una din obligațiile specifice comercianților nu pot fi impuse soților comercianți, ei societății care face comerț și care având personalitate juridică constituie o ființă distinctă de a asociaților ?

Care sunt consecințele dacă activitatea particu-

lară a soților, chiar comercianți fiind conform acestei dispozițiuni, nu intră sub aplicațiunea prezumției comercialității actelor lor, ori de câte ori nu lucrează în numele societății ci în interesul lor personal ?

Iata pentru ce calitatea de comercianți atribuită asociaților nelimitat responsabili, nu produce nici un efect practic evident și nu prezintă nici un interes, afară dacă autorul anteproiectului nu-și va fi închipuit că atribuirea acestei calități categoriei asociaților nelimitat responsabili fiind de natură a agrava situațiunea lor față de creditori prin raport cu dispozițiile legii, îi va îndemna să lucreze numai în interesul societății ; o asemenea credință este însă o iluziune căci nu calitatea de comercianți va determina acest efect salutar ci responsabilitatea lor nelimitată și consecințele art. 867.

Pentru aceste motive credem că această dispozițiune este superflua și ca atare trebuie înlăturată.

2) Industria extractivă când exploatorul este chiar proprietarul fondului ca și agricultura și transformarea produselor de către producător, dacă constituie un mijloc accesoriu sau impus de însăși natura acelei exploatare etc. (art. 2 al. 19, art. 4, 5) nu atrage calitatea de comerciant ; totuși, adaugă art. 8, acești exploatare au facultatea să ceară înscrierea firmei lor ca comercianți în registrul de comerț, cu toate obligațiunile și drepturile comercianților.

Prima parte a acestei dispozițiuni se bazează de sigur pe regula că agricultorii sau exploatorii industriilor extractive, prin activitatea lor restrânsă nu angajează interesele terților și deci nu există rațiune de a fi considerați drept comercianți ; dacă însă agricultorii intră în această regulă nu tot același lucru îl putem spune despre exploatorii industriilor extractive (în special acele miniere și forestiere) căci sunt numeroase cazurile când acești exploatare au o foarte dezvoltată organizare industrială cu caracter de adevărate întreprinderi : investițiuni de capital, angajare de personal tehnic inferior și superior, o contabilitate adesea complicată cu conturi debitoare și creditoare, la baza acestei organizări neexistând altceva decât ideea de speculă. De aceea exploatorii acestor industrii nu trebuie puși în situațiunea privilegiată a necomercianților ; numai industriile casnice sau familiare, întrucât sunt lipsite de ceea ce se numește organizare industrială în adevăratul sens al cuvântului, trebuie scoase de sub aplicațiunea codului comercial.

În ce privește partea a doua a dispozițiunii, o socotim de prisos pentru următoarele considerațiuni : dacă agricultorii sau exploatorii agricoli nu sunt comercianți pentru motivul arătat mai sus, ce interes au de a înscrie firma lor în registrul de comerț, deci a deveni comercianți ? Dacă ei înțeleg să se

mențină în cadrul unei activități reduse la o exploatare mică, calitatea de comercianți le crează obligațiuni numai și nici un fel de avantaj; dacă însă își înscriu firma în scopul de a beneficia de creditul de care se bucură comercianții, înseamnă că înțeleg să dea extensiune activității lor, să depășească cadrul unor exploatări mici, să facă un adevărat comerț; ori în acest caz este greșit a se spune că au facultatea de a-și înscrie firma comercială, întru cât legea le impune o asemenea obligațiune; însă această obligațiune fiind impusă de lege oricărui comerciant este inutil a se consacra o dispozițiune specială privitoare la agricultori și exploatare minieri, forestieri, etc.

De aceea ar fi fost mult mai folositor să se fi lăsat numai dispozițiunea din art. 7 și anume că operațiunile relative la agricultură făcute de agricultor nu sunt fapte de comerț, eliminându-se toate celelalte.

3) Reglementând chestiunea continuării comerțului unui minor, ante-proiectul prevede un principiu care ne surprinde prin noutatea lui și anume „minorul nu răspunde față de cel de al treilea de obligațiunile născute din continuarea comerțului decât în mod mărginit la activul lui în acea întreprindere în momentul începerii continuării. Cifra activului din bilanț e prezumată că arată quantumul acestui activ“ (art. 11).

Ni se pare cu adevărat ciudată flagranta contradicție dintre această dispozițiune și principiul care stă la baza comerțului și anume responsabilitatea nemărginită a comercianților cu excepția societăților pe acțiuni.

Care este rațiunea ca minorul devenit comerciant să răspundă limitat de obligațiile comerciale? Pentru care motiv să se creeze o situațiune privilegiată minorului în dauna intereselor terților și care este necesitatea paralizării creditului comercial de care are nevoie minorul care continuă comerțul prin reprezentant?

Tribunalul autoriză continuarea comerțului când această continuare este absolut necesară intereselor minorului; ori a mărgini responsabilitatea minorului, înseamnă a-i paraliza creditul și prin urmare comerțul va fi stânjenit în exercitarea lui.

Acelaș articol mai departe declară pe părintele continuator al comerțului personal și solidar responsabil față de terți de toate obligațiunile continuării comerțului și chiar de obligațiunile anterioare continuării care însă puteau fi executate asupra activului aceluia comerț.

Mărturisim că această inovațiune în materie de continuare a comerțului unui minor ne lasă complet nedumeriți căci nu vedem în ce constă fundamentul juridic al acestui nou principiu de drept: părintele continuator lucrează în interesul exclusiv

al minorului care prin continuare devine comerciant; așa dar părintele îndeplinește rolul unui reprezentant legal și ca atare este o aberațiune a-l declara solidar responsabil cu minorul; dacă acest principiu va fi admis nu ar mai rămâne decât să întindem aceeași responsabilitate și tuturilor reprezentanților de comerț: prepuși, procuriști, etc. ceea ce e inadmisibil.

Poate că explicațiunea acestei dispozițiuni stă în faptul că ante-proiectul spre deosebire de sistemul actual care subordonează continuarea comerțului de către părintele minorului, autorizațiunii tribunalului, lasă la suverana apreciere a părintelui de a continua comerțul cu singura obligațiune de a face o declarațiune în acest sens la camera de comerț sub sancțiunea unei amenzi în caz de nefacere a declarațiunii, probabil tot în folosul camerelor de comerț. Și atunci autorul ante-proiectului s'a gândit de sigur că lipsa intervenției tribunalului cu ocazia continuării comerțului poate fi compensată prin întinderea responsabilității derivând din această continuare și asupra părintelui.

În primul rând sistemul adoptat de ante-proiect nu este fericit căci fiind vorba de interesele patrimoniale ale minorului, este o imposibilitate morală a recunoaște părintelui dreptul de a continua sau nu comerțul după cum dorește, fără ca reprezentantul ministerului public să-și spună cuvântul; continuarea comerțului constituie tocmai un caz specific în care necesitatea intervenției tribunalului tutelar este evidentă; e drept că aceeași dispozițiune mai prevede că părintele continuă comerțul în numele său și deci părintele devine comerciant; însă prin agravarea situațiunii părintelui se va ajunge tocmai la rezultatul opus aceluia urmărit și anume nici un părinte nu va mai consimți la continuarea comerțului minorului său fiu pentru a nu se vedea obligat a răspunde cu întreaga sa avere de datoriile comerciale și a nu se expune și la eventualitatea declarării sale în stare de faliment.

De aceea sistemul actual este preferabil din toate punctele de vedere: părintele continuator al comerțului rămâne sub supravegherea tribunalului tutelar; el nu este responsabil față de terți decât în caz de faliment al incapacitatului, și în condițiunile art. 883 c. com.; sancțiunea gravă din acest articol oferă o garanție suficientă terților; pentru îndestularea creanțelor comerciale servește întregul patrimoniu al minorului nu numai fondul comercial; în caz când părintele continuă în mod abuziv comerțul adică fără respectarea formalităților legale, minorul nu devine comerciant deci nu e susceptibil de a fi declarat în stare de faliment; în schimb părintele său devine personal responsabil pentru datoriile comerciale.

Însă ante-proiectul urmând pe aceeași cale interzice continuarea comerțului în interesul incapacitatului.

lului prin alte persoane decât prin părintele supraviețuitor sau curatorul unui interzis sau consiliul judiciar. Cu alte cuvinte minorul care are nenorocirea să-și piardă ambii părinți, dacă în patrimoniul său are neșansa să se găsească un fond de comerț, nu există nici o posibilitate de continuare a comerțului ci va fi silit a lichida acest fond comercial, pentru că legea îi interzice continuarea prin un tutore autorizat de consiliul de familie; singura ocazie favorabilă ar fi punerea incapacabilului sub curatelă sau consiliu judiciar.

Absurditatea acestei dispozițiuni restrictive este atât de evidentă încât trecem asupra ei fără alte comentarii.

(Va urma)

E. CRISTOFORIANU

Avocat

TEZE DE DOCTORAT...

Un eminent magistrat și scriitor, d-l *Eugen Petit*, se ridică deunăzi în „Dreptul” împotriva pletorei de doctori în drept, plini de pretenții și de insuficiență, eșiți nou-nouți din Universitățile noastre. D-sa relevă lipsa de seriozitate a tezelor recente de doctorat, singurul produs de calitate întrucâtva a acestor „vanitoși în goana după titluri”.

Sunt însă netăgăduit și excepții onorabile. Dela început se pun în afară de discuție „marile teze”, acele lucrări cu totul excepționale care vădese superioritatea necontestabilă a autorului și care constituie o cheazăsigură a viitorului său. Cu adevărat, acestea sunt, astăzi mai ales, nespuse de rare. Cât privește pe celelalte, — dacă ținem seamă de timpul pregătirii unei asemenea lucrări cu... scadență fixă, dacă nu uităm că studentul are de înmagazinat în scurtă vreme vaste cunoștințe, și de trecut examene serioase și dacă nu pretindem prea mult dela un începător, ci ne mulțumim numai cu o modestă promisiune de viitor, — aflăm totuși și astăzi încercări care merită atenție. Din nefericire, majoritatea „tezelor” generației actuale nu înfățișează nici cel puțin atât: o promisiune. Dar nu e un cuvânt să ignorăm pe celelalte.

Regretabil ni se pare și faptul că mulți candidați la doctorat nu se mărginesc să trateze subiecte cu proporții restrânse, cari pot fi studiate aprofundat și prin cari se poate contribui cu folos la propășirea științei Dreptului românesc.

Ne gândim mai ales la aportul ce l-ar aduce unificării legislative tinerii noștri doctori în drept cari ar cerceta cu deamănuntul în monografii complete și clare, instituțiile juridice așa cum se prezintă astăzi, după provincii, în legislația noastră eterogenă.

În loc de aceasta, unii se avântă spre largile orizonturi, abordând lucrări pretențioase de sinteză, de vastă concepție și de adâncă cugetare, la cari s'ar încredința cu greu chiar marii juriști și dela temelia cărora lipsesc, firește, atât cultura profundă cât și pregătirea experimentată a savantului.

Desigur nu pentru a releva această scădere ne vom ocupa în scurte cuvinte, de una din tezele de doctorat, până acum neremarcată, dar al cărei subiect interesează prea mult literatura juridică actuală, pentru a fi trecut cu vederea.

Gh. Băileanu. *Principii de drept comparat* (Iași, Tip. Artă 144 pag. 1926)

Desvoltarea luată în ultimul timp de dreptul comparat, cea mai tânără ramură a științei dreptului, a avut la noi un răsunet îmbucurător; căci mai ales în Statele cu legislație împesărită, lucrările de unificare legislativă dau prilej la studii numeroase de drept comparat a căror apariție este nu numai explicabilă, dar și foarte utilă. Din acest punct de vedere sunt desigur mult mai prețioase cercetările de analiză, ca unele cari înlesnesc direct unificarea, decât cele de sinteză cari tind să statornicească filozoficește principiile de bază ale științei înseși.

Teza d-lui *G. Băileanu*, doctor în drept din Iași și absolvent al Facultății de litere și filozofie, este una din acestea, adică o încercare de sinteză a diferitelor concepții privitoare la natura, caracterul, rolul și metoda dreptului comparat.

După o prefață binevoitoare a d-lui profesor *G. Plastara*, în introducerea lucrării autorul crede necesar să lămurească ce este ideea de drept și să fixeze totodată locul științei dreptului în concertul celorlalte științe. Dar sarcina e prea grea a fi dusă la izbândă în câteva pagini, fie cu mijloacele proprii, fie chiar cu sprijinul teoriilor moderne ale profesorilor *Geny*, *Duguit* și *Hauriou*.

Mai potrivită ca introducere ni se pare scurta privire generală asupra dreptului comparat, în care autorul enunță însemnătatea acestui minunat instrument de orientare în vasta știință a dreptului.

Capitolul următor — cel mai lung al lucrării — e consacrat istoriei. Numai că știința dreptului comparat prea este recentă pentru a avea o istorie. Nașterea ei de fapt ar coincide cu prima ședință a societății de legislație comparată ținută la Paris în anul 1869 iar actul ei oficial de naștere ca știință este Congresul internațional de drept comparat ținut în aceeași metropolă în luna August a anului 1900. Astfel că dela 1900 încoace timpul este prea scurt pentru a se putea scrie istoria dreptului comparat iar mai înainte de 1900, cum s'ar putea vorbi de istoria unei științe încă născute? Pentru aceea autorul, împărțind tot răstimpul în două perioade — înainte de anul 1900 și după acest an — se ocupă mai mult de prima perioadă în care d-sa caută origina istorică a dreptului comparat.

Urmărind „istoria comparativă în spațiu” sau „Comparația empirică în timp”, autorul vorbește de primele faze ale vieții colective, de clanuri și triburi (?), apoi în antichitate, de legile lui *Licurg* și *Solon* (legiuitori cari mai înainte de a legifera cutreerău Asia-mică, Creta și Egiptul pentru a se documenta asupra legislației, altor popoare), despre *Aristotel* (care folosea în științele sale politice metoda comparată), apoi de influența dreptului grec asupra dreptului roman, evidentă mai ales în comentariile lui *Gaius* ș. a. În *evul mediu* prefacerile Dreptului european sunt cu deosebire interesante. Se aflau față în față, concomitent deoparte dreptul roman și dreptul canonic, ambele cu tendințe universale dar legislații de împrumut și, de cealaltă parte, dreptul consuetudinar, local, dar organic. Din lupta și interpretarea îndelungată a acestora, care din ele a învins? Fenomen la prima vedere curios: pătrunderea dreptului roman a înlesnit formarea drepturilor naționale. Și astfel *evul modern*, în deosebi secolul al XVI-lea, se caracterizează prin tendințele lui de naționalizare. Întâlnim așa dar o reacțiune împotriva universalizării dreptului, prin întocmirea legiilor naționale. Peste câțva timp însă doctrina se ocupă de comparația legiurilor străine și de adaptarea lor la mediu (*Montesquieu*);

iar în secolul al XIX-lea metoda comparată ia avânt. În Germania se formulează școala istorică a lui *Savigny* și *Ihering*, în Franța *Auguste Comte* face sociologie comparată, în Anglia *Sumner Maine* compară instituțiile juridice ale popoarelor primitive cu ale celor semi-civilizate. Însfârșit către finele secolului al XIX-lea apare știința dreptului comparat.

A urmări mai înainte de această epocă origina propriu-zisă a dreptului comparat ni se pare a face o încercare temerară. În răstimpul atâtor veacuri putem găsi fenomene de orice fel, cari pot sluji de material pentru orice teorie. Dar oricum am tălmăci și combină multiplele fenomene sociologice, de altfel mereu asemănătoare, ele sunt prea departe de a le lua drept începuturile unei științe. În ceace autorul crede că a găsit origina istorică a dreptului comparat prin „comparația empirică în elaborarea legislațiilor”, noi nu vedem decât aplicarea aceleiași legi eterne a imitației. Imitația este doar un excelent factor de apropiere și de unificare legislativă. Prin urmare materialul adunat de autor, departe de a ne convinge, poate servi cel mult ca o confirmare a teoriei lui *Tarde* asupra legilor imitației.

Intrând în dezvoltarea adevăratului subiect, după ce încearcă a defini dreptul comparat, autorul se ocupă de cele trei ramuri speculative în domeniul acestei științe și anume: de *legislația comparată teoretică*, care constă mai întâi din simpla constatare a faptelor, apoi din comparația în timp și spațiu și în fine din Comparația cauzală; de *legislația comparată practică* sau aplicată și, a treia, de *politică* sau arta *legislativă*.

Vorbind despre obiectul dreptului comparat, d-sa expune cele două teorii principale, oarecum divergente, după cum admit conceptul unui drept universal comparat (ideal relativ universal) sau al unui drept comun legislativ. Cea dintâi, susținută de *Saliciles*, — și completată, adăogăm noi, de către *del Vecchio*, — concepe dreptul comparat ca o știință universală ce urmărește stabilirea unui ideal relativ de legislație care să rezulte din comparația critică a tuturor fenomenelor juridice, cu alte cuvinte având menirea de a deduce „legea care trebuie să fie”. Dreptul comparat este deci, după această teorie, un instrument eficace al unificării și ameliorării progresive a dreptului, pentruca în viitorul depărtat să nu existe decât un singur drept comun al întregii omeniri civilizate. A doua teorie al cărei promotor este *Eduard Lambert* are un domeniu mai restrâns. Ea nu concepe dreptul comparat ca o știință, ci mai mult ca o artă cu sănătos scop practic: să formeze un drept comun legislativ, bunăoară în senzul dreptului cutumiar francez, dar nu al întregii unanimități, ci limitat numai la grupul popoarelor legate între ele prin afinități particulare de rasă, origină, educație, influențe istorice, economice etc. În acest grup al popoarelor astfel apropiate între ele deosebirile drepturilor naționale s'ar putea șterge cu timpul, ajungându-se astfel treptat la unificarea legislativă.

Aceste teorii privind mai mult funcțiunea dreptului comparat decât obiectul lui, credem că se cuvenea să fie tratate în capitolul respectiv. Observăm apoi că afară de conceptele principale mai există și altele, ceea ce autorul omite să ne spună. *Lambert* enumeră încă patru, pe cari le socotește încă superficiale sau unilaterale (*La fonction du droit civil comparé*, p. 8 urm.).

În următoarele două capitole, cari alcătuiesc miezul lucrării și cari sunt totodată cele mai bine scrise, autorul expune metoda și rolul dreptului comparat. Regretăm că spațiul nu ne îngăduie să discutăm intere-

santele și folositoarele idei cuprinse în aceste pagini, ci numai să le rezumăm în câteva cuvinte.

Technica legislativă a luat de curând o dezvoltare simțitoare. De aceea lumea juridică privește cu atenție mai ales tehnica noiei științe a dreptului comparat, care a produs un adevărat reviriment în metodologia juridică; ba unii susțin că dreptul comparat nici nu reprezintă altă valoare decât aceea a tehnicii și metodei sale.

Metoda comparată cuprinde trei operațiuni distincte. Mai întâi, *cercetarea* și cunoașterea dreptului țărilor străine, adică culegerea informativă a materialului, nu numai în spațiu, dar și în timp; al doilea, *comparația propriu-zisă* a acestui material, alegând ca termen de comparație un ideal de perfecție legislativă, selecționând elementele variabile de cele permanente și urmărind scopul de a stabili mai întâi unele prototipuri de legiuri înrudite, iar mai pe urmă legile universale sau fondul general al ideilor comune; a treia operație, așa numită *politică legislativă*, este utilizarea în fapt a primelor două, pentru a generaliza și construi un drept nou.

Ea poate merge pe trei căi: a) recepționarea pur și simplă, — dar e de dorit să fie cât mai organică, — a dreptului străin în cel național; b) gruparea pe familii a legiurilor înrudite (de ex.: grupul latin, grupul germanic etc.) și crearea unor tipuri comune de legislație pentru a se reduce astfel marea diversitate legislativă; c) formularea legilor secundare ale evoluției dreptului, ceace este de altfel mai mult de atributul filozofiei dreptului.

Rolul sau funcțiunea dreptului comparat: în știința *Dreptului* constă în a cerceta, observa și descoperi fenomenele juridice și legile lor; în *practica judiciară*, a ajuta la deslegarea conflictelor de legi, iar în *creațiunea legislativă* (de lege ferenda), a urmări nivelarea și unificarea întregului drept, cu scopul suprem de a alcătui legile cele mai bune cu putință.

Dacă autorul s'ar fi oprit aci, ar fi putut încheia cu succes deosebit lucrarea sa. Dar d-sa găsește nemerit să trateze în paginile următoare anumite probleme cari, nefiind neapărat utile, măresc studiul, dar îi micșorează valoarea. Astfel, vorbind de evoluția dreptului civil, d-sa se ocupă superficial și în parte eronat de teoria persoanelor juridice și de aceea a regimurilor matrimoniale (pag. 107—109), apoi intenționează a trata raportul dreptului comparat „cu celelalte științe”, dar nu cercetează decât raportul cu sociologia, combate criticele aduse dreptului comparat și încearcă a-i stabili valoarea, făcând apel la... teoria cunoștinței a lui *Kant*, la școala sociologică a lui *Durkheim*, la filozofia valorii, la psihologia finalistă, la aperccepție, empatie etc. etc.

În sfârșit, în ultimul capitol autorul atacă problema internaționalizării dreptului pe care s'ar părea că o crede posibilă „pe baze complet naționale” (p. 129) și pe considerații filozofice, sociologice, juridice... Încheind volumul cu acest capitol confuz, regretăm pentru autor că atunci când îl alcătuia nu putea avea la îndemână valoroasa scriere a d-lui *René Demogue*, apărută abia în 1927, în care marele profesor tratează cu claritate și metodă, cu prudența și spiritul său pătrunzător, dificila problemă a unificării internaționale a dreptului privat *).

Într'un cuvânt, studiul d-lui *G. Băileanu* are, ca orice lucrare omenească, părți de umbră și lumină. Cari din ele covârșesc pe celelalte nu e ușor de spus. Oricum,

*) *L'unification internationale du droit privé*, Paris, Rousseau, 1927.

dacă d-sa ar fi încheiat mai strâns și mai aprofundat considerabilul material adunat, făcându-ne să putem urmări fără eforturi propria-i cugetare, dacă ar fi dat și stilului cuvenită atenție neabuzând de atâtea citații, formule și termeni filozofici, — ar fi îmbogățit literatura juridică cu un studiu de netăgăduită valoare.

G. P. DOCAN

RECENZII

VOTUL PLURAL IN SOCIETĂȚILE PE ACȚIUNI de D-l St. Georgescu Olenin, Doctor în drept și științe politice dela Universitatea din Roma, avocat. Tip „Cartea Medicală”, Buc. 1928. Pag. 160. Prețul 160 lei.

De câțva timp s'a discutat în doctrina noastră juridică introducerea votului plural în Societățile pe acțiuni. D-l Cohen a atacat chestiunea într-o interesantă monografie, arătând mecanismul acestui sistem și posibilitatea adoptării lui și la noi. D-l St. Georgescu-Olenin, avea aceiași chestiune, făcând un interesant studiu de drept comercial comparat, arătându-ne ce s'a realizat în această direcțiune în țări cu puternice societăți pe acțiuni din Franța, Italia, Germania, Anglia, Belgia, etc.

D-l St. Georgescu-Olenin nu pare a fi prea încântat de rezultatele ce a dat noul regim al votului plural în Societățile anonime — și conchide că el trebuie aplicat cu multă prevedere și numai în societățile în care statul este asociat.

Subscriu și noi la concluziunea d-lui St. Georgescu-Olenin, mai ales că în actualul sistem de organizare a Societăților anonime, introducerea unui atare regim al votului plural, ar sdruncina încrederea acționarilor de capital și ar deschide pofta bancherilor și financiarului de a stăpâni viața economică și financiară a Societăților anonime în dauna acționarilor de capital.

Studiul d-lui St. Georgescu-Olenin este o contribuție meritorie al clasificarea votului plural în Societățile pe acțiuni, pe care îl apreciază nu numai sub raportul juridic, ci și sub raportul economic și mai ales al politicii economice.

E. C. DECUSARA

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I.

Audiența dela 23 Mai 1928

Președinția d-lui CONST. G. RĂTESCU, Președinte Casa Centrală a Improprietăririi și a. cu Obștea moșnenilor Putrezeni și Colonel D. C. Șuțu.

Deciziunea Nr. 182

Incuviințări premergătoare interlocutorii. Nemenținerea părților în cadrul discuțiilor în cari au fost date incuviințările — Revenirea instanțelor asupra lor.

Intervenție agresivă. Definiție. Caractere. Intervenție accesorie — Deosebiri. Dreptul intervenientului alăturat în caz de fraudă.

Intervenții în procesele privitoare la terenurile expropriate.

Regulele de drept după cari se cârmuesc. Art. 160, 247 și 248 proc. civ. și 73 legea agrară.

Deși judecătorii sunt legați de incuviințările premergătoare, totuși atunci când părțile nu se mențin în cadrul discuțiilor cari au determinat măsura luată și nu o fac legalmente inadmisibilă prin modificarea concluziunilor lor, judecătorii sunt liberi a reveni.

Intervenția este agresivă când terțul intervine pro-

prio jure, contra ambelor părți litigante și numai în interesul său exclusiv, de unde rezultă că intervenția agresivă constituie o acțiune distinctă de cea principala și dacă reclamantul principal se desistă intervenția continuă să subsiste și trebuie soluționată.

Când terțul nu cer a li-se recunoaște drepturi exclusive și persoanele asupra bunurilor în proces și urmăresc recunoașterea a drepturilor de exclusiv proprietar a uneia din părți, intervenția este alăturată.

În caz de fraudă intervenientul alăturat nu este finit să ia numai concluziile părții în favoarea căreia a intervenit.

Art. 73 din legea agrară nearătând procedura de urmat în cazul când pentru satisfacerea drepturilor rezultate din acest text se face uz de calea intervențiunii, urmează a se aplica regulile de procedură din dreptul comun.

S'a luat în cercetare recursurile introduse de Casa Centrală a Improprietăririi, Stan Zaharia și alții și Panait Juga, contra sentinței Tribunalului Râmnicu-Sărat No. 113 din 14 Martie 1927, dată în cauză cu Obștea moșnenilor Putrezeni și Colonel D. C. Șuțu.

În prezența recurenților Casa Centrală, Stan Zaharia și alții prin d-nii avocați M. Iosefache Stan și A. Iliescu, precum și a intimăților prin d-nii avocați Istrati Micescu și Vasilescu-Popa; lipsă recurentul Panait V. Juga, procedura completează.

Fotoliul Ministerului Public ocupat de d-l Procuror General Al. Dem. Oprescu.

În ședințele dela 29 Februarie, 7 Martie, 14 Martie, 21 Martie, 28 Martie și 4 Aprilie 1928, s'au ascultat d-nii avocați M. Iosefache, Stan și A. Iliescu în susținerea recursului, d-l avocat Istrati Micescu în combaterea recursului, precum și concluziunile d-lui Procuror General Al. Dem. Oprescu.

Părțile au cerut și cheltueli de judecată.

După care s'a amânat pronunțarea deciziunii la 27 Aprilie, apoi la 16 Mai și în fine la 25 Mai 1928, când s'a pronunțat următoarea deciziune:

Curtea,

În ceea ce privește recursul făcut de Panait V. Juga: Având în vedere că recurentul deși citat, totuși nu se prezintă astăzi în instanță.

Că recurentul nu a declarat nici prin petițiunea de recurs, nici printr-o altă cerere că înțelege să fie judecat în lipsă, pe temeiul motivelor de casare scrise, depuse la dosar.

Că dar recursul urmează a se respinge-potrivit dispozițiilor din legea organică a Inaltei Curți-ca nesustținut.

Că dealtfel motivele de casare invocate de recurent sunt relative la chestiuni de fapt, cari au format obiectul aprecierii instanței de fond, iar pe de altă parte nu sunt formulate în condițiunile art. 36 din legea organică a Inaltei Curți.

Că dar și din acest punct de vedere recursul lui Panait V. Juga, urmează a se respinge.

În ceea ce privește recursurile Casei Centrale a Improprietăririi și al lui Stan Zaharia și alții.

Văzând motivele de casare astfel formulate:

2. „Violarea și rea interpretare a art. 160 și 249 proc. civ., prin nesocotirea autorității lucrului judecat trasă din jurnalele interlocutorii No. 4694 din 18 Aprilie 1924; exces de putere și nemotivare.

2. „Violarea și rea interpretare a art. 247 și 248 pr. civ., deoarece în disprețul acestor texte de lege ne-a respins Tri-

bunului intervențiunea noastră ca fiind făcută în interesul nostru personal, deși intră în prevederile suscitatelor texte, căci nu este o intervențiune agresivă, întrucât nu invocăm un drept al nostru personal în contradicție cu drepturile colonelului Sutzu, ci, apărând interesele Colonelului Sutzu în acest proces, implicit ne apărăm drepturile noastre născute în timpul procesului; violare și rea interpretare a art. 73 din legea agrară 1921 și a art. 153 și 163 din regulamentul acestei legi, prin nesocotirea dreptului acordat prin aceste texte de lege Casei Centrale, de a cere stingerea tuturor acțiunilor cu privire la pământul expropriat, deci și prin nesocotirea dreptului ce-l are zisa Casă Centrală de a interveni în orice stare s'ar găsi procesul și în fața oricărei instanțe, în scopul de mai sus; exces de putere și nemotivare.

3. „Violare și rea interpretare a art. 2 și 73 din legea agrară din 1921, a art. 153 și 163 din regulamentul acestei legi și a art. 51 din Decretul lege de expropriere No. 3697 din 1918, întrucât în virtutea acestor texte de lege, cele 2955 ha. din sus zisa moșie fiind definitiv expropriate și intrate în stăpânirea Statului, Tribunalul numai în disprețul lor și numai cu violarea flagrantă a dispozițiilor categorice de aceste texte cuprind a putut să scoată de sub expropriere această suprafață de 2955 ha.; violarea art. 1201 cod. civ. prin nesocotirea autorității lucrului judecat; exces de putere și nemotivare.

4. „Violare și rea interpretare a art. 29 și urm. din cod silvic, denaturarea în mod flagrant a actelor și faptelor procesului și exces de putere, deoarece Tribunalul a aplicat textele acestei legi speciale într-o materie unde nu e vorba nici de cete de oameni sau răzeși, nici de stare de codevălmășie între ei, nici de vre-o stăpânire a lor asupra acestui pământ, și nici nu este vorba de păduri, așa cum cere în mod expres această lege, ci, din contra, este vorba de un pământ arabil în suprafață de 2955 ha., (aproape 6000 pogoane) pe care l'a stăpânit și-l stăpânește exclusiv Colonelul C. D. Sutzu și nicidecum pretinsa ceată a moșnenilor Putrezeni, pământ pe care n'a existat și nu există pădure. Pentru a putea aplica această lege specială în procesul-verbal în care, încă odată nu este vorba nici de cete de moșneni, nici de codevălmășie, nici de păduri, Tribunalul sfidând adevărul, denaturând actele și faptele procesului și nesocotind actele produse de noi, cari singure constatau adevărul, transformă o suprafață de 2955 ha. (adică peste 6000 pogoane), din pământul arabil în pădure, pe colonelul Sutzu, care se pretinde prinț, îl transformă în moșnean, iar stăpânirea exclusivă a colonelului Sutzu o transformă într-o stăpânire codevălmășă a pretinsei cete de moșneni Putrezeni.

„Pentru aceste motive, cerem respectuos casarea fără trimitere a sentinței silvice dată de Tribunalul Râmnicul-Sărat și atacată cu recursul de față, cu importante cheltuieli de judecată.

„Alăturăm două copii după prezentul recurs pentru a se comunica un exemplar colonelului C. D. Sutzu și al doilea obștei moșnenilor Putrezeni la domiciliile arătate în dosar, precum și copii legalizate de pe dispozitivul sentinței atacate.

„Desvoltarea motivelor de casare.

1. „Desvoltarea primului motiv de casare: violare și rea interpretare a art. 160 și 249 pr. civ., exces de putere și nemotivare.

„Am făcut intervențiune în apelul moșnenilor Putrezeni în proces cu colonelul C. D. Sutzu, apel pendinte înaintea Tribunalului R.-Sărat, care în ședința din 18 Aprilie 1924, prin jurnalul cu No. 4694, a admis-o în principiu așa cum a fost formulată, după care, în conformitate cu art. 251 pr. civ., procesul s'a amânat pentru ca să se comunice intervenția tuturor părților din proces. Jurnalul acesta prin care s'a ad-

mis în principiu intervențiunea noastră, fiind un jurnal interlocutoriu în sensul art. 160 pr. civ. el constituie lucru judecat față de instanța care l'a dat în modul cum este formulată intervențiunea, cât și în ceia ce privește rolul intervenienților în proces. Tribunalul, deci nu mai avea căderea să se mai ocupe de admisibilitatea în principiu a intervențiunii noastre.

„Cu toate acestea, în disprețul dispozițiilor categorice, ale art. 160 și 249 pr. civ., în ședința dela 17 Februarie 1926 și următoarele, procesul fiind în continuare, Tribunalul ia din nou în discuțiune admisibilitatea în principiu a acestei intervenții și prin sentința sa din 14 Martie 1927, atacată cu recurs, revenind asupra jurnalului de admiterea în principiu a intervenției, ne-a respins-o de astădată ca inadmisibilă, repetăm după ce ea fusese admisă în principiu de același instanță, încă dela 18 Aprilie 1924.

„Judecând în felul acesta, Tribunalul a violat în mod flagrant citatele texte de lege și a comis și un învederat exces de putere.

„Desvoltarea motivului 2 de casare.

„Violare și rea interpretare a art. 247, 248 pr. civ. a art. 73 legea agrară și a art. 153 și 163 din regulamentul acestei legi. Exces de putere. Nemotivare.

„Prin intervențiunea făcută, Casa Centrală a Improprietăririi a urmărit să scoată din masa de împărțit cele 2955 ha., teren arabil expropriat în mod definitiv prin hotărârea pronunțată pe baza decretului lege de expropriere cu No. 3697 din 1918.

„Această intervenție urmă să fie considerată ca făcută în favoarea colonelului Sutzu, una din prigonitoarele părți, noi reprezentând chiar pe colonelul Sutzu pentru această suprafață de 2955 ha., expropriate definitiv. Căci, odată operată transmisiunea de proprietate ca efect al exproprierii, Casa Centrală și sătenii improprietăriți s'au substituit autorului lor, Colonelul Sutzu, pentru partea ce stăpânește prin expropriere și în consecință, ei se confundă în măsura în care a operat expropriere cu însuși colonelul Sutzu, una din prigonitoarele părți. Ca consecință juridică, Colonelul Sutzu, nu mai poate face în mod valabil nici un fel de act judiciar sau extrajudiciar, care să fie opozabil Casei Centrale și improprietăriților cu privire la porțiunea expropriată, drepturile sale asupra acestei porțiuni fiind transmise prin efectul exproprierii Statului și improprietăriților.

„Față de această nouă fază a proprietății, procesul de față nu putea continua valabil numai între colonelul Sutzu și moșnenii Putrezeni decât numai pentru porțiunea de teren rămasă în stăpânirea colonelului Sutzu. Pentru tot terenul ieșit din patrimoniul său prin efectul exproprierii, procesul nu se poate continua decât fiind față și noi, actualii proprietari și deținători ai terenului expropriat și anume Casa Centrală a improprietăririi. Iată rostul nostru în acest proces.

„Intervențiile noastre nu sunt intervenții agresive, ca să nu intre în prevederile art. 248 pr. civ., căci noi nu invocăm un drept al nostru personal în contradicție cu drepturile Colonelului Sutzu, din contra, invocând și apărând toate drepturile colonelului Sutzu, ne apărăm implicit și drepturile noastre asupra pământului expropriat drepturi cari s'au născut posterior acțiunii și în timpul procesului.

„Intervențiunea aceasta, deci, pornind din partea acolora cari pe baza exproprierii reprezintă pe colonelul Sutzu, cu care obștea Putrezenilor se găsește în proces, ea intră în prevederile art. 248 al. 2 pr. civ. și ca atare trebuia admisă.

„Chiar dacă art. 248 al. 2 pr. civ. ar trebui interpretat în mod cu totul strict și nejuridic, că intervenția nu se poate face decât numai a apăra una dintre părți, cum Casa Centrală nu apără pe colonelul Sutzu, ci își apără interesele sale pentru suprafața expropriată de 2955 ha. încă această in-

tervenție trebuia să fie admisă de Tribunal, căci ea este prevăzută și reglementată de dispozițiile art. 73 din legea agrară, de art. 51 din D. L. No. 3697 din 1918, și de art. 153 și 163 din Regulamentul legii agrare

„În adevăr, după ce aceste texte pun principiul că toate acțiunile de orice natură cu privire la porțiunea expropriată sunt și rămân desființate de drept din ziua consemnării prețului, ele adaugă: „Tribunalul. în urma cererii Casei Centrale a Improprietății și sub dovada consemnării rentei, va ordona radierea tuturor acestor drepturi asupra porțiunii expropriate și închiderea oricăror dosare de acțiuni sau urmări”.

„Am făcut Tribunalului dovada că prețul exproprierii s'a consemnat; mai mult încă, am mai dovedit că înșiși moșnenii Putrezeni au cerut să fie citați în dosarul unde se găsește consemnat prețul, pentru ca distribuirea lui să se facă cu respectarea drepturilor lor asupra acestui preț.

„Odată această dovadă făcută, Tribunalul era dator ca după simpla cerere a Casei Centrale să închidă dosarul în chestiune; a fortiori, dacă în loc de cerere, Casa Centrală a intervenit chiar în acest proces, în sensul de mai sus.

„Pe baza deci, a acestor texte, intervenția noastră era și admisibilă și fondată. Tribunalul numai în disprețul dispozițiilor categorice și ale art. 248 pr. civ. și ale art. citate din legea agrară și din regulamentul acestei legi, ne-a respins intervenția ca inadmisibilă.

„Judecând astfel, a violat în mod flagrant menționatele texte de lege și a comis și un învederat exces de putere.

„Desvoltarea motivului III de casare:

„Violarea și rea interpretare a art. 2 și 73 din legea agrară din 1921, a art. 153 și 163 din regulamentul acestei legi, a art. 51 din D.-Lege de expropriere cu No. 3697 din 1918, și violarea art. 1201 cod. civ. prin nesocotirea autorității lucrului judecat, exces de putere.

„Am susținut în fața Tribunalului că în conformitate cu dispozițiile art. 2 din legea agrară cele 2955 ha, expropriate pe baza decretului lege No. 3697 din 1918 sunt definitiv expropriate în limitele și așezarea hotărâtă de organele de aplicare a celui Decret-lege. Că în conf. cu art. 73 din legea agrară, acțiunile de orice natură, precum și orice drepturi reale și oricari altele, rămân desființate de drept asupra porțiunii expropriate, din ziua consemnării prețului.

„Tribunalul în urma cererii Casei Centrale a Improprietății și sub dovada consemnării prețului, ordonă radierea tuturor acestor drepturi asupra porțiunii expropriate și închiderea oricăror dosare de acțiuni sau urmări.

„Legea agrară prevăzând tocmai această împrejurare a existenței unor acțiuni cu privire la terenul expropriat, pentru a curmă toate aceste procese, a dispus prin suszisele articole ca de îndată ce a consemnat prețul, Casa Centrală să ceară închiderea dosarelor acestor acțiuni. Altfel, s'ar ajunge la rezultatul la care a ajuns și Tribunalul prin sentința atacată cu recursul de față, ca să se consacre pământului expropriat o altă situațiune juridică decât cea pe care a avut-o cu ocaziunea exproprierii și să se pună în discuție însăși expropriere, preînmuind astfel improprietărea, iar efectele urmărite de legea agrară, răsturnate prin soluționarea posterior exproprierii, a unor asemenea acțiuni.

„Deși am produs hotărârea definitivă de expropriere pentru cele 2955 ha., hotărâre emanând dela Comisiunea Centrală de expropriere R.-Sărat, din 29 Aprilie 1919, hotărâre care fiind pronunțată de ultima instanță înființată prin decretul-lege No. 3697 din 1918, este conform art. 2 din legea agrară, definitivă, Tribunalul înlătură acea hotărâre pe motivul că ea ar fi fost atacată cu revizuire la Comitetul Agrar, deși am arătat că acea cerere de revizuire este inadmisibilă, potrivit textelor mai sus invocate și jurisprudenței Comitetului Agrar; pentru a ajunge la această soluțiune, Tribunalul

învoacă, fără să-l menționeze, textul constituțional care a pus principiul că orice hotărâri se dau cu drept de recurs (art. 103 din Constituție), afirmând că acest text a fost înscris în Constituție la 1917, deci anterior decretului-lege agrar din 1918, când în realitate art. 163 a fost înscris în Constituția din 1923, deci posterior decretului-lege de expropriere și în consecință, acest text constituțional nu este aplicabil hotărârilor de expropriere pronunțate pe baza decretului-lege 3697 din 1918; în afară de aceasta pentru a înlătura caracterul de lucru judecat al hotărârei Comisiei Centrale de expropriere R.-Sărat din 29 Aprilie 1919 privitoare la exproprierele celor 2955 ha., Tribunalul discută valabilitatea acelei hotărâri, prin raport cu hotărârea Comisiunii județene R.-Sărat No. 34 din 925, și aceia a Comitetului Agrar No. 414 din 926, pronunțate cu privire la expropriere pentru islaz și prin aceasta, Tribunalul violează art. 1201 cod. civ. întrucât nu mai putea Tribunalul să discute o hotărâre definitivă asupra exproprierii efectuate pe baza decretului-lege și să o considere nevalabilă, pe motivul că o altă hotărâre asupra altui obiect (islazui) ar fi contrazicând constatările hotărârii invocate de noi. Tribunalul nesocotește toate aceste texte și invoacă în hotărârea sa texte inexistente și jurisprudențe ale Inalei Curți, iarăși neexistente, numai pentru a ajunge la soluția la care a ajuns, de a atribui terenul expropriat preținșilor moșneni Putrezeni, fraudându-se astfel Statul și improprietății de acest teren, intrați definitiv în patrimoniul lor prin efectul decretului-lege 3697 din 1918, și a art. 2 din legea agrară. Prin aceasta Tribunalul comite un învederat exces de putere, întrucât examinează hotărâri definitive emanând dela instanțele agrare, deși competența sa era mărginită la aplicarea art. 2 din legea agrară și a dispozițiilor legii silvice.

„Tribunalul violează art. 73 din legea agrară și atunci când înlătură susținerea noastră că preținșii moșneni Putrezeni nu au alt drept, decât de a-și valorifica pretențiunile asupra prețului exproprierii, motivând că pentru a fi astfel, urma ca prețul să fie depus pe numele lor. Această absurditate juridică presupune că Statul ar fi trebuit să examineze și să stabilească, el, temeinicia pretențiunilor Putrezenilor, pe câtă vreme el potrivit legii nu are decât datoria și competența de a consemna prețul la Cassa de Depuneri pe numele celui cărui s'a efectuat expropriere, trimițând Tribunalului recipisa, pentru ca această instanță să judece și să distribuie prețul celor ale căror pretențiuni le-ar găsi întemeiate.

„Judecând astfel, Tribunalul a violat în mod flagrant textele de lege mai sus menționate și a comis și un învederat exces de putere.

„Desvoltarea motivului 4 de casare; violare și rea interpretarea art. 29 și urm. din codul silvic, denaturare.

„Am susținut în fața Tribunalului pentru ca acest proces să poată intra în prevederile legii silvice, art. 29 și următorii din codul silvic, cer următoarele condițiuni:

„a) Să existe o ceată de moșneni;

„b) Această ceată să stăpânească în codevălmășie un bun;

„c) Acest bun să fie pădure, iar nu un teren arabil;

„Prima condiție; Deși nu s'a dovedit cu nimic existența celei de moșneni, totuși chiar dacă ar exista această ceată, lucru nu ni interesează, ceiace rezolvă procesul este faptul dacă ei stăpânesc bunul în codevălmășie și dacă acest bun este o pădure, iar nu un teren arabil.

„A doua condiție: Bunul să fie o pădure; am arătat Tribunalului că suprafața de 2955 ha. expropriate în mod definitiv prin decretul-lege No. 3697 din 1918, este teren arabil și nu pădure și că nu poate intra cel puțin în excepțiunea prevăzută de art. 29 din cod. silvic, adică să se găsească în interiorul perimetrului pădurei. Am dovedit și din dosar rezultă în mod evident că moșnenii Putrezeni prin

cererea introductivă de instanță și în tot cursul primei instanțe și-au formulat pretențiile nimei asupra moșiei Putreda care are pe ea și păduri, iar nici decum asupra moșiei Grebănu, care are aproape 8.000 pogoane teren arabil și n'are pădure de loc. Am mai dovedit deasemenea Tribunalului că col. Sutzu în mod fraudulos și pentru prima oară în fața instanței de apel, de astădată de convență cu moșnenii Putrezeni, pentru a scoate de sub expropriere cele 600 pogoane expropriate, încearcă să cuprindă sub numele „Putreda” întreaga moșie Grebănu.

„Tribunalul deși constată în fapt că cele 2955 ha. teren expropriat sunt teren arabil, totuși pentru a putea realiza scopul fraudulos urmărit de col. Sutzu și de moșnenii Putrezeni, în loc să se mărginească la starea de fapt existentă, caută să afle dacă acum câteva sute de ani în urmă n'a fost cumva pădure pe acest teren, pentru ca astfel să-i aplice dispozițiunile legii silvice.

„În loc să facă lucrul foarte simplu pe care era dator să-l facă, adică să vadă dacă astăzi există sau nu pădure pe terenul în chestiune, Tribunalul cercetează cărți vechi, ca să poată descoperi dacă pe vremuri n'au fost cumva păduri aci, și ajunge la concluzia care duce tocmai la respingerea apelului, că pe terenul expropriat au fost pe vremuri păduri, că ele au fost defrișate de autorii Colonelului Sutzu, iar aceasta a scos buturugile.

„Odată stabilit în fapt că pădure nu există cel puțin pe cele 2955 ha., care în nici un caz nu poate face parte din perimetrul păduri, Tribunalul numai denaturând în mod flagrant actele și faptele procesului și printr'un excepțional exces de putere stabilește că acțiunea intră în prevederile legii silvice.

„A treia condiție: Am susținut în fața Tribunalului că pentru ca acea instanță să fie competentă să judece acest proces, conf. legii silvice, se cere neapărat condițiunea ca bunul acoperit cu pădure și perimetrul ei, să fie stăpânit în devălmășie de o ceată de moșneni.

„Dovada aceasta a stăpânirii în devălmășie nu s'a făcut și nici nu se putea face, fiindcă în speță moșnenii n'au stăpânit nici odată și nici nu stăpânesc moșia Grebănu.

„Această pretinsă indiviziune invocată și nedovedită este pur și simplu o invențiune, rezultatul concertului fraudulos dintre putrezeni și col. Sutzu, în scopul de a-și scăpa moșia dela expropriere.

„Cu toate că dovada indiviziunii nu s'a făcut totuși am depus și am invocat acte cu cari dovedeam dreptul de proprietate exclusivă al Colonelului Sutzu și exclusiva lui stăpânire asupra acestei averi, acte enumerate în concluziunile noastre scrise depuse la dosar și am invocat chiar și actele de cari s'au servit în proces moșnenii Putrezeni. Mai mult încă, am cerut proba cu martori, expertize și cercetări locale, ca să dovedim că Colonelul Sutzu n'a fost și nu este meșnean, că Col. Sutzu n'a făcut și nu face parte din pretinsa ceată de moșneni, că întreaga moșie Grebănu și Putreda a fost și este proprietatea sa. Col. Sutzu, de care a fost și este exclusiv stăpânită, că pretinșii moșneni Putrezeni n'au stăpânit niciodată și nu stăpânesc nici acum, nici moșia Grebănu, nici moșia Putreda și în ultim rând am mai cerut proba cu martori ca să dovedim coluziunea frauduloasă dintre col. Sutzu și moșnenii Putrezeni, intervenită între ei acum când procesul era pendinte în fața instanței de apel, pentru ca astfel să poată scoate de sub expropriere cele câteva mii de hectare teren arabil expropriat.

„Prin descinderi locale și expert, ceream să dovedim că moșia Grebănu, care este pendinte de comuna Grebănu este o moșie compusă în mod exclusiv din teren arabil; că pe această moșie nu se afla păduri; că această moșie Grebănu se întinde din calea ferată Buzău-R.-Sărat (Gara Joita), traversează șoseaua națională R.-Sărat-Buzău și se termină înspre

nord-vest învecinându-se cu moșia Putreda de care e despărțită prin hotare.

„Tot prin expert mai ceream să se stabilească ce suprafață arabilă are moșia Grebănu, care este suprafața arabilă a moșiei Putreda, ce suprafață ocupă pădurea de pe moșia Putreda și ce locuri arabile pot intra în perimetrul pădurei. În ultim rând, am mai susținut în fața Tribunalului că un lucru este cert și anume: toate elementele procesului de față au fost și sunt contestate. Drepturile de moșneni și de proprietari au fost și sunt contestate, după cum contestat este și bunul pretins indiviz și atât timp cât este discuție și asupra bunului și asupra codevălmășiei și asupra existenței cetei Tribunalul ca instanță de apel în materie silvică nu e competentă, căci procedura creată de legiuitorul codului silvic, prin art. 29 și următorii, ca o derogare dela dreptul comun, a fost creată numai pentru situațiuni limpezi și asupra pădurei de împărțit și asupra stăpânitorilor în codevălmășie și asupra existenței cetei.

„Tribunalul, în loc să se mărginească pur și simplu la examinarea acestor condițiuni, cerute ritos de art. 29 din codul silvic, se transformă în instanță de revendicare, examinează pretinse titluri de proprietate ale Putrezenilor, iar în examinarea acestor titluri cari n'au ce căută în procesul de față, Tribunalul printr'un învederat exces de putere, denaturează întreg conținutul lor, afirmând prin sentința sa fapte cu totul contrarii și realității și celor cuprinse în aceste acte. Căci, de unde aceste acte constată o stăpânire exclusivă a Colonelului Sutzu, Tribunalul găsește că din ele rezultă o stare de indiviziune. Prin imposibil chiar, dacă ar fi existat această stare de indiviziune acum una sută și ceva de ani, de nicăeri nu rezultă dovada că starea de indiviziune există astăzi; în orice caz, Tribunalul printr'un vădit exces de putere și numai în scopul de a nu se afla ade-vărul, ne-a respins dovezile cerute de noi, dovezii cari, dacă se admiteau adevărul celor susținute de noi, s'ar fi constatat și soluția procesului urmă să fie alta.

„Am mai invocat în fața Tribunalului că cercetarea locală făcută de Președinte nu corespunde realității, că ea s'a făcut cu călcarea formelor de procedură și în consecință nu constituie o dovadă pe care Tribunalul se putea întemeia.

„Tribunalul, violând în mod flagrant art. 29 și urm. din codul silvic, denaturând actele și faptele procesului și neocupându-se de loc de toate actele produse de noi și de dovezile invocate, numai printr'un vădit exces de putere a putut ajunge la soluțiunea ce a dat procesului de față”.

Având în vedere că din sentința supusă recursului și din lucrările dosarului; faptele stabilite sunt următoarele: În anul 1913 moșnenii Putrezeni din Satul Putreda Mare Jud. R.-Sărat, pe baza art. 29 c. silvic, solicită Ministerului de Domenii prin mandatarii lor, a dispune ca ținându-se seamă de ființa lor de moșneni să li se stabilească devălmășeala asupra dreptului ce-l au în moșie, adăogând că parte din drepturile unora din moșnenii codevălmași se dețin în mod arbitrar de persoane streine, care le desconsideră aceste drepturi. Cererea a fost înaintată de Minister Judecătorei Ocului I rural R.-Sărat, Judecătorul de Ocol, fără ca să constituie Comisiunea prevăzută de codul silvic, prin încheierea din 28 Septembrie 1913 respinge cererea moșnenilor, încheere ce a fost casată prin deciziunea No. 203 din 1914 a acestei Curți s. II-a, iar lucrările restituite Judecătorei de ocol cu invitațiune de a se conforma dispozițiunilor legii silvice. Cererea a rămas ne rezolvată până în anul 1923, când Comisiunea întrunită în Comuna Putreda prin deciziunea No. 182 din 23 Iulie găsește că nu este locul a se institui pe baza art. 29 cod silvic și respinge cererea obștei, motivând că colonelul D. C. Sutzu considerat codevălmaș și a cărui citare se

dispusese anterior, contestă moșnenilor orice drept de proprietate asupra terenului pe care aceștia nu îl stăpânesc și care fiind deținut de altul urmează a fi readus în prealabil la masa de împărțit pentru ca apoi să poată fi aplicabile dispoz. art. 29 și următorii cod. silvic. Din examinarea deciziei se constată într-adevăr că la data la care Comisiunea s'a pronunțat Colonel D. C. Sutz, prezent în instanță, a ridicat prin apărătorul său excepțiunea de incompetență a Comisiunii de a statua asupra stărei de indiviziune și a cerut respingerea cererii obștei, susținând că nu a fost niciodată în stare de indiviziune cu această obște, dânsul fiind proprietar exclusiv a întregii porțiuni de teren cu rădure și pământ arabil, ce moșnenii pretind a li se împărți. În contra acestei decizii obștea moșnenilor Putreda a declarat apel care a fost soluționat de Tribunalul Județului Râmnicu-Sărat prin sentința No. 113 din 14 Martie 1927, atacată cu recursul de față. Înaintea instanței de apel s'au introdus mai multe cereri de intervenție din care au fost admise în principiu numai aceea a Casei Centrale a Cooperației și Impro-prietăririi, a lui Stan Zaharia și alții, locuitori în comuna Racovițeni, impro-prietăriți în comuna Grebănuș și a lui N. Burlacu, celelalte fiind respinse. Prin cererea sa, Casa Centrală a Impro-prietăririi declară că inter-venți-a o face: a) Pentru apărarea intereselor intimatului în apel Col. Sutz, ca unul care a deținut ca proprietar întreg terenul supus exproprierii și în special suprafața de 2955 ha. pământ arabil ce s'a expropriat în mod definitiv din moșia Grebănuș proprietatea acestuia, prin procesul verbal din 5 Februarie 1919 a Comisiunii locale de expropriere, confirmat de Comisiunea I, Județeană Râmnicu-Sărat prin procesul verbal din 29 Aprilie 1919 și de Comisiunea Centrală de expropriere prin deciziunea No. 15 din 10 Septembrie 1920; b) pentru apărarea intereselor obștei de Impro-prietărire Grebănuș, ca una ce deține sus zisa suprafață expropriată în mod definitiv în baza Decretului-lege 3697 din 1918, precum și pentru apărarea tuturor drepturilor de impro-prietărire la care această obște mai are dreptul, atât în baza legii islazurilor din 1924, cât și în baza legii agrare din 1922. Pentru apărarea acestor drepturi, Casa Centrală declară că face intervențiune pentru ca alături de Colonelul Sutz să ceară respingerea pretențiunilor obștei moșnenilor Putreda. Intervențiunile au fost discutate de părți, Casa Centrală susținând că dreptul Statului și a obștei de impro-prietărire Grebănuș, care de asemenea intervenie, este legitim, născut și actual, întrucât nu numai că moșia Grebănuș proprietatea colonelului Sutz este supusă exproprierii, dar din ea s'a și expropriat definitiv 2955 ha. și are interes să intervină, pentru a nu se eluda dispozițiunile de ordine publică ale legii agrare, iar obștea moșnenilor și Col. Sutz opunând că, procesul fiind pendinte în apel, o terță persoană nu mai poate interveni decât pentru apărarea intereselor uneia din părți; la această obiecțiune Casa Centrală și obștea Grebănuș răspunde că intervențiunile s'au făcut pentru apărarea intereselor colonelului Sutz pentru ca alături de el să ceară respingerea pretențiunilor moșnenilor și pentru apărarea propriilor lor drepturi, ceea ce pot face întrucât la prima instanță au fost reprezentați de autorul lor Col. Sutz, fiind deci ayant cause cu titlu particular al uneia din părți. Este necesar de reținut că încă de la acea dată în credința Casei Centrale era ca părțile adverse, Colonelul Sutz și obștea moșnenilor, cari până atunci manifestase interese contrarii, au plănuir eludarea legii agrare și că au pus la cale

chiar încheierea unei tranzacții în acest scop, după cum interveniența afirmă prin concluziunile depuse cu ocazia admiterii în principiu a cererii sale. La termenul de 18 Aprilie 1924, Tribunalul din Oficiu a interpellat Casa Centrală dacă înțelege să intervină pentru tot terenul ce face obiectul discuțiunii, sau numai pentru partea expropriată, la care aceasta a declarat că înțelege să intervină pentru a apăra interesele Colonelului Sutz numai pentru terenul expropriat, iar în ședința de la 5 Martie 1927, Casa Centrală și sătenii impro-prietăriți prin apărătorul lor d. M. Josefache au precizat că-și restrâng intervențiunile numai asupra celor 2955 ha. expropriate ca teren arabil. Prin Procesul verbal No. 4694 din 1924, Tribunalul a respins ca inadmisibilă cererea de intervenție făcută de obștea de impro-prietărire Grebănuș și a admis în principiu intervenția Casei Centrale. Motivele admiterii intervențiunii sunt: 1) Pe baza Decret-lege No. 3697 din 1918 s'a expropriat o parte din moșia Col. Sutz, teren ce prin art. 2 din legea agrară trece în proprietatea Statului, urmează că și în acest esul, ca acest pământ să rămână lui, există, căci dacă moșia nu ar mai fi a Col. Sutz ar prejudicia și pe Stat căruia i s'ar lua un teren, sau parte din el, fără ca cel puțin să fi luat parte la procesul născut între moșneni și Sutz. 2) Interesul este legitim căci Statul are proprietatea bazată pe un text de lege categorică și de ordine publică. 3) Interesul este născut, căci expropriereea este efectuată încă de la data de 10 Septembrie 1920; 4) Intervenția este admisibilă în apel pe baza art. 248 și 327 pr. civ. întrucât Casa Centrală cere a apăra pe Col. Sutz, adică înțelege ca interesul său să fie comun cu al acestuia, în calitatea și situația cu care dânsul a înțeles să angajeze procesul; că deci nu pretinde nimic nou, sau să revindice ceva personal în interesul său exclusiv, ci numai apărând situația Col. Sutz din proces, înțelege să-și apere și interesele sale.

Că, astfel fiind din punct de vedere al admisibilității în principiu intervenția Casei Centrale trebuie primită și fără a prejudicia fondul.

Prin jurnalul No. 5599 din 1924 a fost admisă în principiu intervenția lui Stan Zaharia și ceilalți locuitori din comuna Racovițeni iar prin jurnalul No. 6061 a fost admisă și intervenția lui N. Burlacu.

La termenul de 20 Iunie 1924 Obștea moșnenilor Putreda declară că au făcut dovada că se găsesc în indiviziune și recunosc Col. Sutz dreptul de proprietate exclusivă asupra suprafeței de 547 ha. și a terenurilor specificate în procura aut. de Trib. R.-Sărat la No. 1762 din 1924, iar Col. Sutz declară că într-adevăr dreptul său se mărginește la această suprafață cerând a-i fi respectate. Casa Centrală și intervenienții impro-prietăriți susțin că între moșneni și col. Sutz este un concert fraudulos în scopul de a eluda dispozițiunile legii agrare și pentru a dovedi fraudă cer a fi chemați la interogator Col. Sutz și reprezentanți moșnenilor, ceea ce pe care Tribunalul a socotit-o inadmisibilă, dispunând însă că aceștia să fie chemați în persoană pentru a da relații.

La termenul de 18 Iulie 1925, procuratorul Col. Sutz pe baza procurei speciale aut. la No. 1862 din 1925 a cerut ca Tribunalul să ia act că mandantele rău cunoaște că este și a fost proprietar codevălmaș împreună cu moșnenii Putreda pe toate trupurile moșiile Grebănuș, Putreda, Herăști și Fântâna Turcului în limitele lor de astăzi, afară de suprafața de 547 ha. prevăzută în procura care îi aparține în exclusivă proprietate și posesiune, cerere la care obștea moșnenilor a declarat

că nu are nimic de obiectat. Intervenienții cer din nou chemarea la interogator a Col. Sutz, cerere la care părțile adverse se opun, susținând că litigiul a încetat prin declarațiunea acestuia și Tribunalul o respinge.

Obștea moșnenilor susțin că litigiul încetând prin recunoașterea Col. Sutz, intervențiile cari au fost făcute pentru apărarea drepturilor acestuia nu mai pot fi susținute și cere a fi respinse, la care intervenienții s'au opus susținând că jurnalul de admitere în principiu a intervențiilor constituie o hotărâre interlocutorie asupra căreia nu se mai poate reveni, iar Tribunalul a unit incidentul cu fondul.

În fond intervenienții au ridicat excepțiunea de incompetență ratione materiae susținând că Tribunalul ca instanță excepțională nu poate judeca decât în condițiunile cerute de art. 29 cod silvic, adică să existe o ceață de moșneni care să stăpânească un bun și acest bun să fie o pădure, iar nu teren arabil, condițiuni cari nu au fost dovedite și care fiind contestate, nici Comisiunea și nici Tribunalul nu are căderea de a statua în subsidiar au cerut o cercetare locală cu martori pentru a se stabili dacă terenul în discuțiune este pădure sau pământ arabil și în ce proporție și pentru a dovedi că moșnenii nu au posedat nici odată în indiviziune cu Col. Sutz care a fost în totdeauna proprietar și posesor exclusiv. Tribunalul dispune a se face investigațiuni locale, care s'au efectuat la 27 Octombrie 1926, după care în urma concluziunilor puse de părți, s'a pronunțat sentința No. 113 din 14 Martie 1927 atacată cu recurs, prin care s'au respins intervențiunile ca inadmisibile și nefondate și s'a admis apelul obștei moșnenilor Putreda constatându-se că are ființă de ceață de moșneni în conformitate cu legea silvică și că stăpânește în codevălmășeală cu Col. D. C. Sutz bunul comun, anume moșia Putreda pendinte de comunele Putreda, Grebănul, Racovițeni și Hoinesti, toate în suprafață aproximativ de 5693 ha, din care se exclude circa 806 ha, proprietate exclusivă a Col. Sutz cum și 916 ha. înstreinări făcute de aceasta și recunoscute de părți reciproce.

Având în vedere că pentru a da această soluțiune Tribunalul motivează că intervențiunile au fost admise în principiu fără a se prejudeca fondul, pe considerațiunea că atât Casa Centrală cât și ceilalți intervenienți cer a apăra pe Col. Sutz, adică înțeleg ca interesul lor să fie comun cu al acestuia în calitatea și situația cu care dânsul a înțeles să angajeze procesul, că deci nu pretind nimic nou, sau să revendice ceva personal, ci numai apărând pe Col. Sutz înțeleg să-și apere și interesele lor; Că în urmă intervenienții au luat atitudine potrivnică în contra Col. Sutz, solicitând chemarea acestuia la interogator, cerere care a fost respinsă, iar în urmă, după diverse amânări, procuratorul Col. Sutz recunoaște că acesta a fost și este proprietar codevălmaș cu moșnenii, recunoaștere combătută de intervenienți cari au cerut să se constate reaua credință a Col. Sutz solicitând proba cu martori, descindere și expert pentru a combate afirmările acestuia și a dovedi conivența frauduloasă dintre el și moșneni; că în cererile de intervenție instanțele judecătorești se pronunță în primul rând sumar, fără cercetări prealabile, rezolvând dacă au vr'o legătură și interes cu procesul principal, legând instanța dacă sunt admise în mod provizoriu, urmând ca rezolvarea lor definitivă să li-se dea după probațiunile și desbaterile procesului; că, de altfel chiar în jurnalele de admitere a intervențiilor se prevede că ele sunt admise în principiu fără a prejudeca fondul, deci în mod provizoriu, că în cursul

procesului, intervenienții au luat o atitudine agresivă împotriva colonelului Sutz; că, potrivit dispozițiunilor art. 247 și 248 pr. civ. cererile de intervenție pentru apărare de drepturi proprii nu se pot face, decât la prima instanță.

Că, față de aceste considerațiuni ele devin inadmisibile și urmează a fi respinse ca atare. În urmă Tribunalul examinează și ipoteza susținută de intervenienți că dânsii sunt continuatorii Col. Sutz, și că deci apărându-se, apără și interesele acestuia, născute în timpul procesului și posterior hotărârei instanței. În această privință Tribunalul constată că după prima expropriere făcută conform decretului-lege No. 3697 din 1918 s'a expropriat în baza legii agrare încă 825 ha. pentru izlaz pe care Casa Centrală a căutat să-l apere pentru sine, prin intervenția făcută în procesul de expropriere.

Că în contra deciziei Comisiunei de Ocol din 26 Decembrie 1923 prin care s'a expropriat acest izlaz din moșia considerată ca proprietate exclusivă a Colonelului Sutz au făcut apel și aceasta și obștea moșnenilor Putrezeni, apeluri cari au fost admise de Comisiunea județeană prin decizia din 23 Decembrie 1925, constatându-se că moșnenii Putrezeni sunt codevălmași cu Col. Sutz asupra moșiilor Grebănul și Herăști, din care s'a expropriat izlazul, respingându-se apelul delegatului sătenilor din Comuna Grebănul și a Președintelui Comisiunei interimare a acestei comune; că în această instanță a figurat și Casa Centrală care a pus concluziuni; că în contra acestei decizii s'au făcut cereri de revizuire care au fost respinse de Comitetul Agrar prin decizia No. 414 din 1926. Că această decizie constituie autoritate de lucru judecat în ce privește situația juridică a Putrezenilor de codevălmași cu Col. Sutz, astfel că intervențiunile sunt și nefondate. Cu privire la drepturile susținute de intervenienți pe baza art. 2 și 75 legea agrară din 1921 și a art. 153 și 163 din regulamentul acestei legi, Tribunalul răspunde că dispozițiunile art. 73 sunt referitoare la exproprii definitive și necontestate și care nu se pot aplica decât pe cale de ordonanță prezidențială la liberarea rentei, iar nu în complexul de resortul silvic. Că chiar dacă s'ar admite dreptul de intervenție pe baza acestui text, el însă nu prevede nici o procedură de urmat și deci se aplică dreptul comun, astfel că intervențiile devin inadmisibile și pe baza art. 73, fiind făcute în instanța de apel, pentru apărare de interese proprii. Că art. 2 legea agrară arată că rămâne definitiv ceiace s'a expropriat în baza decretului-lege, adică pe temeiul dispozițiunilor din el; că prin art. 11 din acel decret moșiile nu pot fi expropriate fără a se avea în vedere starea lor juridică dela 15 August 1916. Că Comitetul Agrar prin decizia No. 414 din 1926 a stabilit că starea juridică a moșiei la 1916 era codevălmășie; că, la operațiunile primei exproprii moșnenii Putrezeni nu au fost citați, deci aceste exproprii nu le sunt opozabile, fiind făcute fără paza formelor legale; că moșnenii Putrezeni au făcut și cerere de revizuire la Comitetul Agrar, astfel că hotărârea de expropriere pe baza decretului-lege nu ar fi definitivă; că dacă cererea de revizuire făcută la Comitetul Agrar este întemeiată sau nu, aceasta nu este de competența Tribunalului a se pronunța. Că constituțiunea modificată la 1917, deci anterioară decretului-lege din 1918, prin art. 103 prevede pentru toate hotărârile dreptul de recurs; că în fine, chiar dacă s'ar considera exproprierea definitivă, definitivarea ei nu a putut să aibă loc decât după ce s'ar fi depus prețul pe numele obștei Putreda, ceiace Casa Centrală nu a făcut, căci prețul s'a depus pe numele Col. Sutz. Că deci și

pentru aceste considerațiuni intervențiunile sunt inadmisibile și nefondate.

Având în vedere că prin motivele de casare reproduse mai sus, recurenții susțin în prim loc că Tribunalul a violat disp. art. 160, 247 și 248 pr. civilă.

Având în vedere că, după cum s'a arătat Tribunalul, în urma discuțiunilor făcute de părți, a admis în principiu parte din cererile de intervențiune introduse în apel, dispozițiuni asupra cărora însă în urmă a revenit, respingându-le ca inadmisibile prin sentința dată, asupra fondului. Că pentru aceasta Tribunalul s'a întemeiat pe dispozițiunile art. 248 pr. civilă și a motivat revenirea sa pe schimbarea de atitudine din partea intervenienților, cari din apărători ai Colonelului Sutz, cu care pretindeau că au interes comun, în cursul procesului și după admiterea în principiu a intervențiunilor, au luat poziție agresivă în contra acestuia, cerând chiar să se constate reaua sa credință și propunând dovezi în acest scop.

Având în vedere că potrivit art. 160 pr. civ. Judecătorii sunt legați de încuviințările premergătoare cu caracter interlocutoriu și în general se recunoaște că încheerile prin cari se admite sau se resping cererile de intervențiune au acest caracter.

Având în vedere însă că această obligațiune a instanțelor judecătorești implică și obligațiunea părților de a se menține în cadrul discuțiunilor cari au determinat măsura luată și a nu o face legalmente inadmisibilă prin modificarea concluziunilor lor, căci în acest caz părțile sunt considerate că au renunțat la beneficiul acestei măsuri și judecătorii sunt liberi a hotărî în raport cu noua stare de fapt creiată de părți.

Având în vedere că pe baza acestor principii urmează a se examina dacă, în speță, Tribunalul a fost îndreptățit a reveni asupra încherilor de admitere în principiu a cererilor de intervențiune.

Având în vedere că după cum s'a arătat cu ocazia discuțiunilor urmate asupra admisibilității acestor cereri, intervenienții au declarat că au interes să intervină pentru a nu se eluda disp. legii agrare, iar Casa Centrală în concluziunile sale a susținut că părțile adverse Col. Sutz și obștea moșnenilor, care până atunci manifestaseră interese contrarii, au plănuit eludarea legii agrare și că au pus la cale chiar încheierea unei tranzacții în acest scop; că la admiterea acestor cereri s'a opus obștea moșnenilor și Col. Sutz susținând că procesul fiind pendinte în apel o terță persoană nu mai poate interveni decât pentru apărarea intereselor uneia din părți.

Având în vedere că pe baza acestor concluziuni Tribunalul a declarat totuși intervențiile admisibile motivând că intervenienții înțeleg ca interesul lor să fie comun cu al colonelului Sutz, în calitatea și situația cu care acesta a angajat procesul și că nu revendică nimic în interesul lor personal;

Având în vedere că în cursul procesului intervenienții s'au menținut la aceleași concluziuni și numai din faptul că au propus dovezi pentru a stabili convența frauduloasă între Col. Sutz și moșneni nu se putea deduce o schimbare de atitudine din partea lor, ci numai voința de a întări afirmațiunile pe care le făcuse intervenienții, astfel că din acest punct de privire revenirea nu era justificată;

Având în vedere că și în raport cu dispozițiunile art. 247 și 248 pr. civilă intervenienții în calitate de terți aveau dreptul de a cere să fie primiți în instanța de apel, cu toate că la un moment dat interesul părților principale devenise comun;

Că, într'adevăr, la prima instanță litigiul a fost angajat între Col. Sutz care se pretindea exclusiv proprietar și între moșnenii Putrezeni care afirmau dreptul de codevălmășie asupra terenului în discuțiune, iar intervențiunile aveau ca scop de a face să triumfe drepturile celui dintâi.

Având în vedere că o intervențiune este socotită agresivă când cel de al treilea intervine proprio jure, împotriva ambelor părți litigante și numai în interesul său exclusiv, cerând a i se recunoaște lui dreptul discutat de părțile în proces, drept contestat de ele și care ar putea face obiectul unei acțiuni principale; că astfel ar fi, intervențiunea făcută de un terțiu într'un proces de revendicare în care acesta ar contesta ambelor părți dreptul de proprietate, afirmând că obiectul revendicat este al său și cerând a fi adjudecat asupra sa.

Că, din acest principiu rezultă, că intervențiunea agresivă constituie o acțiune propriu zisă, distinctă de acțiunea principală, de care nu atârână întru nimic, de unde urmează că dacă reclamantul principal se desistă, intervențiunea agresivă continuă să subziste și trebuie a fi soluționată;

Având în vedere că față de constatările făcute de către instanța de fond, în speță, nu poate fi vorba despre o astfel de intervențiune, întrucât intervenienții — ca terți nu au pretins a li se recunoaște drepturi exclusive și personale asupra bunurilor în discuțiune împotriva ambelor părți litigante, ci au urmărit recunoașterea dreptului de exclusiv proprietar a Col. Sutz în interesul lor.

Având în vedere că deși este exact că în genere, într-o intervențiune alăturată, intervenientul trebuie să ia numai concluziunile părții în favoarea căreia a intervenit, totuși se poate întâmpla și contrariul, în caz de fraudă, dat fiind caracterul conservator al acestei intervenții și interesul personal al aceluia ce intervine, bine înțeles neintroducându-se nimic nou ca obiect în discuțiune;

Având în vedere că această părere este sprijinită și pe interpretarea logică a art. 246, ce rezultă din desbaterile urmate în Corpurile legiuitoare cu ocazia modificării procedurii civile, și în special din declarațiunea autorului legii care a recunoscut dreptul creditorilor de a interveni în interesul lor, în orice stare a procesului și chiar înaintea Curții de Casație, atunci când un debitor al lor fiind de convență cu un alt creditor, nu vrea să se apere, în scopul de a-i fraudă pe cei dintâi.

Având în vedere că în speță, intervenienții au afirmat tocmai că schimbarea de atitudine a Col. Sutz în instanța de apel este rezultatul unui concert fraudulos între acestea și moșneni fapt pe care au cerut a-l dovedi și i-au făcut apărarea, care după părerea lor era conformă cu realitatea și cu interesul lor;

Având în vedere că din cele expuse rezultă că cererile introduse în apel de către Casa Centrală și ceilalți intervenienți nu aveau caracterul unor intervențiuni agresive și că din acest punct de vedere ele erau admisibile.

Având în vedere însă că din deosebirile ce există între cele două feluri de intervențiuni rezultă și consecințe deosebite, astfel, când instanța principală se stinge, după intervenție, prin voința părților principale, intervențiunea dacă e numai accesorie, urmează soarta cererei principale; că deci, desistarea de la acțiunea principală are ca rezultat de a face se cadă și intervențiunile accesorii care nu există decât paralel cu acțiunea principală și nu se sprijină pe un drept personal al intervenienților, pe când din contră, dezistarea nu este oposabilă intervenientului care exercită în instanță

un drept personal; că aceiași situațiune este și în cazul în care părțile principale se învoiesc, sau când între ele intervine o transacție în scop de a termina instanța;

Că aceste principii nu se aplică numai în cazul când intervenienții invocând art. 975 c. civil, ar putea face să cadă transacția ca fiind făcută în fraudă drepturilor lor.

Având în vedere că din sentința atacată cu recurs se constată că Col. Sutz, care la prima instanță și-a susținut drepturile sale de exclusiv proprietar asupra tuturor terenurilor în litigiu, în instanța de apel a recunoscut codevâlmășia cu moșnenii Putrezeni, declarând prin acte autentice că asupra moșiilor a exercitat întotdeauna o posesiune indiviză în calitate de codevâlmăș, cu excepțiunea unei suprafețe de 547 ha., la locurile anume specificate în acele acte, precum și a conacului, viei etc., de pe moșia Grebănul

Că, pentru a se stinge diferendul ce a existat între Col. Sutz, și moșnenii Putrezeni și dedus în judecata Tribunalului R.-Sărat în acest proces, aceștia au încheiat și o transacție prin care mandatarii obștei recunosc Col. Sutz dreptul de proprietate și posesiunea exclusivă asupra terenului arătat, iar acesta la rândul său recunoaște că asupra restului moșiilor în suprafață de circa 5500 ha., a fost și este codevâlmăș cu moșnenii Petrezeni, în proporția care urma a fi stabilită de Tribunalul R.-Sărat în apelul silvic.

Că, apoi a urmat și transacția lămuritoare aut. la No. 599 din 927 încheiată în scop de a se face oarecari precizări și rectificări de amănunt și de a stinge în mod definitiv litigiul;

Că aceste declarațiuni și transacții au fost prezentate Tribunalului care le-a avut în vedere la repartiziile de drepturi a fiecărui codevâlmăș odată cu recunoașterile părților.

Având în vedere că în cursul procesului părțile principale au cerut ca pe baza recunoașterilor de codevâlmăș a Col. Sutz și a transacțiunii ce a intervenit, intervenienții să fie înlăturați, cerere la care aceștia s'au opus susținând că încetarea litigiului dintre părți nu le ridică dreptul de a rămâne în instanță, întrucât în cursul procesului bunul a eșit din patrimoniul Col. Sutz și a trecut în drepturile lor;

Având în vedere că astfel pusă chestiunea, discuțiunea nu mai poartă asupra dreptului acestora de a interveni ca părți alăturate al căror interes trebuie să coincidă cu acel al părților principale, ci asupra calității lor de succesori particulari ai Col. Sutz, în ceiace privește suprafața de 2955 ha., expropriată pe baza decretului lege 3697 din 1918, chestiune ce urmează a fi examinată în urmă. Că incidentul ridicat, de a fi înlăturate intervențiunile pentru motivele arătate, a fost unit cu fondul de către Tribunal.

Având în vedere că este adevărat că intervenienții au susținut că Col. Sutz este de rea credință și că recunoașterea sa a fost făcută în interesul cauzei, ca un atac indirect la hotărârile de expropriere, cerând să facă și dovada conivenței frauduloase între acesta și moșneni.

Având în vedere însă că Tribunalul întemeiat pe o serie de considerațiuni de fapt și pe actele produse, constată că moșnenii Putrezeni, sunt în indiviziune cu Col. Sutz și că declarația reală a acestuia este recunoașterea codevâlmășiei Putrezenilor, făcută determinat de dovezile evidente produse de moșneni și pe care era convins că nu le mai poate înlătura.

Că, aceste constatări de fapt sprijinite pe dovezi pe care a fost în drept a le interpreta, nu pot fi censurate

și modificate de către instanța de casare, ele intrând ca și admiterea dovezilor cerute de recurenți, în dreptul de apreciere al instanței de fond;

Având în vedere că din cele axpuse rezultă că, independent de motivele pe care Tribunalul s'a întemeiat pentru a respinge ca inadmisibilă intervențiunile, soluțiunea se menține pe considerațiunile arătate, întrucât litigiul încetând prin recunoașterea codevâlmășiei de către părțile principale și prin transacțiunile încheiate, cererea intervenienților ca părți alăturate, ce a continuat procesul era inadmisibilă.

Având în vedere că prin motivele II și III de casare recurenții mai invoacă și violarea art. 2 și 75 legea agrară, 153 și 163 din regulamentul acestei legi, susținând că chiar dacă intervențiunile nu ar fi admisibile pe baza art. 248 pr. civ. încă intervențiunea Casei Centrale trebuia a fi primită pe baza textelor citate care acordă acesteia dreptul de a cere stingerea tuturor acțiunilor cu privire la terenul expropriat, de unde rezultă dreptul pentru ea, de a interveni în orice stare s'ar găsi procesul și în fața oricărei instanțe. Că în conformitate cu disp. art. 2 din legea agrară suprafața de 2955 ha., fiind definitiv expropriată în baza Decretului-Lege, 3697 din 1918, Tribunalul numai cu violarea acestor texte și a autorității lucrului judecat a putut scoate de sub expropriere această suprafață de teren.

Având în vedere că intervențiunile întemeiate pe textele citate au fost respinse de Tribunal ca inadmisibile și nefondate;

Că pentru a da această soluțiune instanța de fond în seria de considerațiuni pe care se sprijină, motivează că art. 73 din legea agrară nu prevede nici o procedură de urmat și deci sunt aplicabile principiile de drept comun, că în orice caz dispos. acestui text sunt referitoare la exproprii definitive și necontestate, ceea ce în speță nu este cazul, întrucât moșnenii Putrezeni au făcut cerere de revizuire la Comitetul Agrar în contra deciziunii Comisiunii Centrale No. 15 din 920 relativă la exproprierea suprafeței de 2955 ha., care deciziune deci nu ar fi definitivă.

Având în vedere că este exact că art. 73 legea agrară, care declară desființate de drept din ziua exproprii orice acțiuni, urmăriți, sau drepturi asupra porțiunii expropriate, nu arată procedura de urmat în cazul în care pentru satisfacerea drepturilor rezultate din acest text se face uz de calea intervențiunii;

Că în lipsa unor dispozițiuni exprese care se deroage dela regulile de procedură din dreptul comun, urmează că legiuitorul a înțeles să se refere la aceste reguli astfel că întemeiat instanța de fond hotărăște că intervențiunile sunt inadmisibile și pe baza art. 73 legea agrară, fiind făcute în apel pentru apărarea intereselor proprii și oprite astfel de dispozițiunile art. 248 pr. civilă.

Având în vedere că Tribunalul mai constată că hotărârea Comisiunii Centrale pentru exproprierea suprafeței de 2955 ha., nici nu e definitivă, fiind introdusă cererea de revizuire în contra ei de către moșnenii Putrezeni, constatare de fapt care nu a fost atacată prin motivele de casare;

Că această constatare fiind făcută, Tribunalul cu drept cuvânt se declară incompetent de a examina dacă cererea de revizuire este inadmisibilă, întrucât rezolvarea acestei chestiuni intră în căderea Comitetului Agrar instanța care conform legii urma să soluționeze cererea de revizuire.

Având în vedere că hotărârea Tribunalului menționându-se pe aceste considerațiuni discuțiunea celorlalte motive devine fără interes, întrucât chiar greșite fiind,

nu pot influența soluțiunea dată, intervențiunea Casei Centrale fiind inadmisibilă și din acest punct de vedere.

Având în vedere că după cum s'a arătat intervenienții au invocat la instanța de fond, și calitatea de continuatori ai Col. Sutz u în ce privește suprafața de 2955 ha, expropriate conform Decretului-Lege No. 3697 din 1918, susținând că odată operată transmisiunea de proprietate ca efect al exproprierii, dânsii s'au substituit autorului lor Col. Sutz u, care cu privire la această porțiune de teren nu mai poate face nici o declarațiune ce le-ar putea fi opozabilă și că deci încetarea litigiului dintre părți, nu le ridică dreptul de a rămâne în instanță;

Având în vedere că Tribunalul examinând chestiunea, în ipoteză în care intervenienții ar putea fi considerați ca continuatori ai Col. Sutz u, o discută printr-o serie de considerațiuni de fapt, trase, fie din hotărârile de expropriere a islazului din care ar rezulta cu putere de lucru judecat situația juridică a Putrezenilor de codvâlmași cu Col. Sutz u, fie din chiar constatările făcute de instanță și conchide că intervențiunile sunt neîntemeiate;

Având în vedere însă că toate aceste considerațiuni de fapt cari au condus la concluzia că intervențiunile sunt neîntemeiate, fiind făcute numai ipotetic, urmează a fi înlăturate din discuțiune față de constatarea Tribunalului, că hotărârea No. 15 din 10 Septembrie 1920, nu este definitivă, fiind atacată cu revizuire la Comitetul Agrar.

Că, într-adevăr calitatea de succesor particular presupune existența unui drept definitiv și necontestat care să poată justifica pretențiunea aceluia ce voește a se substitui în proces, în locul vreuneia din părțile litigante;

Că întru cât, instanța de fond constată că hotărârea de mai sus a Comisiunii Centrale prin care s'a expropriat suprafața de 2955 ha, nu este definitivă, cererile intervenienților de a fi primiți în instanță cu calitatea de continuatori ai Col. Sutz u și de a se substitui acestuia, erau inadmisibile.

Având în vedere că astăzi înaintea acestei Curți, intervenienții au încercat să dovedească că hotărârea Comisiunii Centrale de care s'a vorbit era definitivă în momentul introducerii intervențiunilor și în acest scop au produs jurnalul No. 368 din 12 Noembrie 1927, prin care Comitetul Agrar constată că de către obștea moșnenilor Putrezeni nu s'a introdus nici o cerere de revizuire în contra lucrărilor de expropriere efectuate pe baza decretului lege No. 3697 din 1918 cu privire la moșia Greabănul și Putreda.

Având în vedere că pe baza acestei constatări, intervenienții vor să conchidă nu numai la admisibilitatea cererilor de intervențiune, dar și la stabilirea autorității lucrului judecat tras din hotărârea No. 15 din 10 Septembrie 1920 prin care Comisiunea Centrală a expropriat cele 2955 ha., ca exclusivă proprietate a Col. Sutz u și în contra căreia astăzi dovedesc că nu s'a introdus cerere de revizuire.

Având în vedere că jurnalul Camitetului Agrar nefiind produs la instanța de fond, el nu poate fi discutat pentru prima oară înaintea instanței de casare și cum acest act nici nu avea ființa la data când instanța de fond s'a pronunțat, urmează ca discuțiunea lui, să se facă pe altă cale, întrucât ar părea necesară.

Având în vedere că din cele expuse rezultă că în cadrul constatărilor de fapt făcute de către Tribunal, cererile recurenților de a interveni în instanța de apel, fie ca părți alăturate, fie ca continuatori și reprezentanți particulari ai Col. Sutz u, fie în fine pe temeiul art. 73

legea agrară, erau inadmisibile și deci întemeiat instanța de fond le-a socotit, ca atare.

Că, odată stabilită inadmisibilitatea în principiu a cererilor de intervențiune și soluțiunea instanței de fond putându-se menține sub acest raport pe considerațiunile arătate mai sus, orice discuțiune făcută de Tribunal pentru a demonstra că aceste cereri sunt și neîntemeiate trebuie înlăturată, ca fiind făcută într-o ipoteză care nu se realizează, acea în care cererile ar fi fost admisibile.

Că, așa fiind, devine inutilă și examinarea motivelor de casare în legătură cu discuțiunea de fond făcută de Tribunal și referitoare la netemeinicia intervențiunilor.

Că față de cele zise, recursurile urmează a fi respinse ca nefondate.

Apreciind asupra cheltuelilor de judecată solicitate de intimat, le fixează la suma de lei 5000 (cinci mii).

Pentru aceste motive Curtea, respinge recursurile etc.

CURTEA DE APEL CONSTANȚA

Audiența din 15 Iunie 1928

Președenția d-lui AL. ANASTASIU, Președinte

Aretușa E. Economu cu I. Pavlovici

Deciziune Civilă No. 260

Adopțiune. Copil sub îngrijirea Primăriei în Ospiciul copiilor găsiți. Părinți necunoscuți. Adoptarea lui. Moartea adoptatorului. Consiliu de familie. Tutore dativ. Illegalitate. Administrator provizoriu. Art. 326 și urm., 338 c. civ și 642 pr. civ.

Neexistând dispozițiuni legale cari să se ocupe de soarta copiilor găsiți, născuți din părinți necunoscuți, ei trebuie asimilați cu aceia ai căror părinți s'ar găsi în imposibilitate fizică, morală sau legală de a exercita puterea părintească.

În aceste cazuri, tribunalul trebuie să ia măsuri în interesul acestor copii încredinșând paza și îngrijirea lor unor administratori provizorii care să le dea creșterea și educația necesară și să le administreze averea.

Această administrație provizorie, în speță s'ar fi putut încredinșa unui amic sau chiar mamei adoptive, fără însă însă a se rândui ur. consiliu de familie, o asemenea administrație provizorie neputând fi transformată în tutelă deoarece tutela are efecte legale cari nu pot să existe în lipsa unui text de lege.

Curtea,

Asupra apelului făcut de Aretușa E. Economu, văduvă din Constanța cu domiciliul în str. Rahovei No. 51, contra hotărârei cu No. 1764 din 28 Mai 1928, dată de Tribunalul Constanța secția tutelelor, precum și contra încheerii premiergătoare din 7 Mai 1928, dată cu ocaziunea înființării tutelei minorei Elena Ionescu Economu.

Că prin această hotărâre s'a respins contestația făcută prin petiția înreg. la No. 2016 din 1928 de către Aretușa E. Economu, mama adoptivă a minorei Elena și s'a confirmat în calitatea de tutore dativ al minorei pe Ion Pavlovici din Constanța, omologându-se avizul majorității membrilor consiliului de familie care l'a desemnat pe acesta ca tutore dativ.

Având în vedere că din actele și lucrările aflate la dosarul Tribunalului se constată că soții Elefterie și Aretușa Economu din Constanța au adoptat în anul 1922 pe fetița Elena, copil găsit, în etate de un an, care se afla prin îngrijirea Primăriei din București, în Ospiciul copiilor găsiți; că la 19 Aprilie 1928, încetând din viață Elefterie Economu, pe urma căruia a rămas avere, rudele acestuia au cerut înființarea de tutelă; că Tribunalul Constanța după ce a exa-

stituit un consiliu de familie format din rude ale defunctului tată adoptiv, a numit tutore dativ pe Ion Pavlovici.

Având în vedere că mama adoptivă supraviețuitoare, apelanta Aretusa E. Economu, prin contestațiunea ce face obiectul sentinței apelate, s'a opus la numirea acestui tutor, cerând ca copilă să fie lăsată mai departe în paza și sub îngrijirea ei; că în contra hotărârei Tribunalului din 28 Mai 1928, dată asupra deliberării consiliului de familie și prin care se înlătură opunerea făcută de Aretusa Economu, dânsa a făcut prezentul apel, potrivit art. 642 pr. civilă.

Având în vedere că chestiunea dedusă astfel în judecata acestei Curți este de a se ști dacă prin moartea tatălui adoptiv, pe urma căruia a rămas soția sa, mama adoptivă a minorului, este locul a se înființa tutelă, atunci când părinții de sânge ai acestui minor sunt necunoscuți, fiind vorba de un copil găsit, precum este cazul în speță.

Având în vedere că, potrivit dispozițiilor art. 313 din codul civil, adoptatul rămâne în familia sa firească; că, spre deosebire de vechile noastre legiuri, părinți adoptivi nu dobândesc puterea părintească asupra copilului minor adoptat.

Că de aci rezultă că prin moartea tatălui adoptiv nu se poate da loc la înființare de tutelă deoarece după art. 344 din codul civil tutela asupra copiilor minori nu se deschide decât prin moartea unuia din părinții de sânge ai copilului minor; că tutela legală nu se cuvine decât părintelui legitim rămas în viață, nu însă și părintelui adoptiv, din moment ce adoptatorul nu dobândește asupra adoptatului puterea părintească, cu atribuțiile ei, prevăzute prin art. 326 și urm., Cod. civ., după cum el nu dobândește nici uzufructul legal care se cuvine numai părinților legitimi, art. 338 vorbind numai despre copiii născuți din căsătorie.

Că, în adevăr, legăturile create prin adopțiune nefiind de cât o ficțiune a legii, ele nu pot să producă alte efecte decât acele anume stabilite prin lege, precum este dreptul de moștenire al adoptatului, obligația alimentară, între adoptator și adoptat, impedimentele la căsătorie, transmiterea numelui adoptatului la adoptat.

Considerând că aceasta fiind starea legislațiunei noastre civile, urmează că adoptatorul nu poate exercita drepturile părinților legitimi, nici chiar atunci când adoptatul n'ar avea părinți, fie că ei ar fi morți sau necunoscuți, cu toate că în asemenea caz, nu ar fi posibilitate de conflict între părinți legitimi și acei adoptivi.

Că, de aceea, urmează a se decide că nu este locul la înființare de tutelă în cazul de față, prin faptul încetării din viață a tatălui adoptiv, așa că în mod eronat tribunalul a procedat în speță la constituirea unui consiliu de familie alcătuit din rude ale defunctului tată adoptiv și apoi la numirea unui tutore dativ după recomandățiunea unora din membrii consiliului de familie astfel format.

Având în vedere că în speță minora Elena fiind un copil găsit, deci născută din părinți necunoscuți în lipsa unor dispozițiuni legale care să se ocupe despre soarta acestor copii, doctrina asimilează acest caz cu acela în care ambii părinți s'ar găsi în imposibilitate fizică, morală sau legală de a exercita puterea părintească; că este admis în doctrină că în toate aceste cazuri este necesar a se lua de Tribunale oarecare măsuri în interesul acestor copii minori, încredințând paza și îngrijirea lor unui administrator provizoriu, care să dea creștere și educație copilului și să administreze bunurile sale.

Că această administrație provizorie s'ar putea încredința de Tribunal unui amic sau chiar mamei adoptive, fără însă a se rândui un consiliu de familie, o asemenea administrație provizorie neputând fi transformată în tutelă, deoarece tutela are efecte legale care nu pot să existe în lipsa unui text de lege.

Că aceasta fiind singura soluție aplicabilă copiilor găsiți

sau orfani admiși în ospiciuri, în lipsa unor dispozițiuni legale care să organizeze o tutelă pentru asemenea copii părăsiți, urmează că în speță Tribunalul nu putea înființa, în tutelă cu efectele legale prevăzute de codul civil la materia tutelei și nici să rânduiască un consiliu de familie minoarei Elena, aflată actualmente în paza și sub îngrijirea mamei sale adoptive, apelanta Aretusa E. Economu, fiind imposibilitate a se compune un consiliu de familie, așa că hotărârea Tribunalului Constanța din 28 Mai 1928, ca și încheierea premergătoare din 7 Mai, urmează să fie infirmate.

Pentru aceste motive, redactate de d-l Consilier Remus C. Benișache, Curtea, în unire cu concluziunile d-lui procuror al Curții, admite în parte apelul făcut de Aretusa E. Economu, văduvă din Constanța str. Rahovei No. 51, contra jurnalului cu No. 1764 din 28 Mai 1928, a judecătorului tutelar al Tribunalului Constanța.

Reformează menționatul jurnal.

Admite în parte contestațiunea făcută de apelantă cu petiția înregistrată la No. 2016 din 928, prin consecință.

Respinge cererea de omologare a avizului majorității membrilor consiliului de familie al Casei defunctului Elefterie Economu, prin care d-l Ion Pavlovici din Constanța este ales tutor al minoarei Elena, fiică adoptivă a numitului defunct și constată că nu e cazul a se înființa tutelă asupra zisei minore născută din părinți necunoscuți și nici a i se orândui un consiliu de familie.

(ss) Al. Anastasiu; Al. Teodorescu; Gr. Teodorescu; Remus Benișache; C. Rusescu.

Grefier, (ss) En. Cazacu.

În Editura „Curierul Judiciar” a apărut: BIBLIOTECA MARILOR PROCESE Vol. 9, în 400 pagini, format mare, care cuprinde, în întregime, **PROCESUL GAETAN** — victimă d-na Leonida — la Curtea cu Jurați Ilfov, având: Istoricul afacerii, toate actele de instrucțiune, Ordonanța Judeului Instructor, Procesul verbal al ședințelor de la Jurați. Rechizitorul d-lui Procuror General, Pledoariile avocaților victimei, Apărarea avocaților preveniților și Verdictul Juraților. Fotografiile ciocanului, a cheii de la Cassa de fier (corpuri — delict), în mărime naturală, a camerei unde s'a petrecut drama, Cassa de fier și Divanul victimei cum și **Portretele** condamnatului Găetan și a victimei, înainte de crimă și Portretele grafice și literare ale avocaților cari au pledat în această dramă.

De vânzare la toate librăriile. Depozit la „Curierul Judiciar”, București, 5 str. Artei. Prețul 220 lei pe hârtie extra velină; 180 lei pe hârtie satinată.

Depozit general la Agence de Librairie, str. Lipscani care servește pentru librării.

A apărut: **EDIȚIA V-a** din studiul social „CAUZELE CRIMINALITĂȚEI” de C. S. Ballan, judecător-Consilier, Câmpulung-Muscel.

Lucrarea, revăzută și augmentată, are o nouă **Prefață**: Nota Ministerului de Justiție și două altele autografe.

Prețul 60 Lei.

A apărut: **VOTUL PLURAL ÎN SOCIETĂȚILE PE ACȚIUNI**, Studiu de Drept Comercial Comparat cu considerațiuni de Politică economică de St. Georgescu Olenin, Dr. în Drept și Științele Politice de la Universitatea din Roma, avocat.

Prețul lei 160. De vânzare la „Curierul Judiciar”.